

ΜΑΘΗΜΑ : ΑΤΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ : ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ : ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ

Α.Μ. : 1340200400695

ΤΗΛ : 6978894118

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : Α. ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΔΡΥΜΑ : ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ : ΝΟΜΙΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ			
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α – Αθλητισμός, εννοιολογική προσέγγιση και ανάλυση του όρου			
1.1		Ορισμός του αθλητισμού από την αθλητική επιστήμη	σελ. 1
1.2		Χαρακτηριστικά γνωρίσματα του αθλητισμού και εν γένει της αθλητικής δραστηριότητας	σελ. 1-2
1.3		Διάκριση σε επαγγελματικό και ερασιτεχνικό αθλητισμό	σελ. 3
	1.3.1	Ερασιτεχνικός αθλητισμός	σελ. 3
	1.3.1.1	Εξέλιξη σωματειακού ερασιτεχνικού αθλητισμού	σελ. 3
	1.3.1.2	Το νομικό καθεστώς στον ερασιτεχνικό αθλητισμό	σελ. 4
	1.3.1.3	Ανάλυση των επί μέρους διατάξεων του Ν. 75/1975	σελ. 4-6
	1.3.2	Επαγγελματικός αθλητισμός	σελ. 6
	1.3.2.1	Εξέλιξη επαγγελματικού αθλητισμού	σελ. 6
	1.3.2.2	Το νομικό καθεστώς στον επαγγελματικό αθλητισμό	σελ. 7
	1.3.2.3	Ανάλυση των επί μέρους διατάξεων του Ν. 1958/1911	σελ. 8
1.4		Αθλητής και αθλητική ιδιότητα	σελ. 9
	1.4.1	Εισαγωγή	σελ. 9
	1.4.2	Αθλητής	σελ. 9
	1.4.3	Αθλητική ιδιότητα	σελ. 10
1.5		Αθλητής και φίλαθλος	σελ. 10
	1.5.1	Φίλαθλος ιδιότητα	σελ. 10-11
	1.5.2	Αθλητής και φίλαθλος ιδιότητα	σελ. 12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β – Αθλητικό δίκαιο			
2.1		Ορισμός του αθλητισμού από τη νομική επιστήμη και η σχέση του αθλητισμού με το δίκαιο	σελ. 13-14

2.2		Πηγές του αθλητικού δικαίου	σελ. 14
2.3		Αθλητικό δίκαιο και ηθική	σελ. 14-16
2.4		Αποκλίνουσα συμπεριφορά στον αθλητισμό	σελ. 16
	2.4.1	Γενική θεώρηση του ζητήματος	σελ. 16
	2.4.2	Φαρμακοδιέγερση	σελ. 16-17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ – Αθλητική δράση κατά το Σύνταγμα			
3.1		Η θεσμική εγγύηση του αθλητισμού	σελ. 17
3.2		Η κατά το Σύνταγμα διάκριση αθλητισμού και φυσικής αγωγής	σελ. 18-19
3.3		Η ερμηνεία του άρθρου 16 παρ. 9 του Συντάγματος περί αθλητισμού και αθλητικής δράσης	σελ. 19
	3.3.1	Εισαγωγή	σελ. 19
	3.3.2	Προστασία και εποπτεία του αθλητισμού κατά το άρθρο 16 παρ.9	σελ. 20-21
3.4		Η κατά το Σύνταγμα συμμετοχή στην αθλητική δράση	σελ. 21
3.5		Περιορισμοί των ατομικών δικαιωμάτων	σελ. 22
	3.5.1	Εισαγωγή	σελ. 22
	3.5.2	Αρχή της προσωπικής ελευθερίας	σελ. 22
	3.5.3	Αρχή της ελευθερίας της γνώμης	σελ. 22
	3.5.4	Αρχή της ελευθερίας του συνέρχεσθαι	σελ. 23
	3.5.5	Αρχή της ελεύθερης επιλογής αθλητικού σωματείου	σελ. 23
	3.5.6	Αρχή της οικονομικής ελευθερίας	σελ. 24
	3.5.7	Αρχή της ελευθερίας της εργασίας	σελ. 24
ΠΕΡΙΛΗΨΗ			σελ. 25
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ			σελ. 26
ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ			σελ. 27-29
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			σελ. 30

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο αθλητισμός αποτελεί κοινωνικό δικαίωμα που έχει ως υποκείμενό όχι μόνο τον αθλητή ως φυσικό πρόσωπο, αλλά και τα νομικά ή φυσικά πρόσωπα που μετέχουν καθ'οιονδήποτε τρόπο στην αθλητική δραστηριότητα. Ως ατομική και συλλογική δραστηριότητα ο αθλητισμός ασκούμε και συνεχίζει να ασκεί σημαντικότερη επιρροή στην κοινωνία. Αυτό δικαιολογείται από το γεγονός ότι ο αθλητισμός, με το παιδαγωγικό και κοινωνικό – πολιτισμικό του χαρακτήρα, αφ'ενός παραπέμπει στην ποιότητα ζωής των κοινωνιών κι αφετέρου αποτελεί ο ίδιος έναν πολύ έγκυρο δείκτη της

Η αναφορά στον αθλητισμό δηλώνει ευθέως την επωφελή αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου που συμβάλει στην σωματική και πνευματική καλλιέργεια αλλά και υπαινίσσεται διεργασίες που απομακρύνουν την απομόνωση, τον ατομικισμό και κάθε είδους στοιχείο που δεν συμπλέει με το πνεύμα του αθλητισμού.

Η παρούσα εργασία αποτελείται από τρία κεφάλαια διαμορφωμένα κατόπιν της αντλήσεως έγκυρων πηγών που αποδίδουν με ασφαλή τρόπο την εικόνα του αθλητισμού σήμερα. Πρώτα απ'όλα, στο κεφάλαιο Α' πραγματοποιείται μία εννοιολογική προσέγγιση του ορισμού του αθλητισμού με την ταυτόχρονη παράθεση και των χαρακτηριστικών γνωρισμάτων του σύμφωνα πάντα με τις επιταγές της αθλητικής επιστήμης. Επιπλέον, αναλύονται οι δύο βασικές μορφές του σύγχρονου αθλητισμού: ο επαγγελματικός και ο ερασιτεχνικός. Οι παραπάνω ανάλυση συνδυάζεται με την ταυτόχρονη μελέτη των διατάξεων των Ν.75/1975 και Ν.1958/1991. Τέλος, το κεφάλαιο Α' ολοκληρώνεται με τον προσδιορισμό των εννοιών του αθλητή και της αθλητικής ιδιότητας καθώς και του συνδέσμου που συγκερνά τον αθλητή με τη φίλαθλο ιδιότητα και κατ'επέκταση το φίλαθλο.

Στη συνέχεια, στο κεφάλαιο Β' επιχειρείται μία επιστημολογική προσέγγιση του αθλητικού δικαίου ως του συνόλου των κανόνων που διέπουν το σώμα του αθλητισμού. Εντοπίζονται οι πηγές του αθλητικού δικαίου και ταυτόχρονα επιχειρείται μια συνδυασμένη ερμηνεία του αθλητικού δικαίου και της ηθικής. Τέλος τίθενται επί τάπητος και το θέμα της φαρμακοδιέγερσης ως επίκαιρου κοινωνικού φαινομένου και συστατικού στοιχείου της εν γένει αποκλίνουσας συμπεριφοράς στον αθλητισμό.

Τέλος, στο κεφάλαιο Γ' παρουσιάζεται η αθλητική δράση όπως ορίζεται από το ελληνικό Σύνταγμα. Σε πρώτη φάση γίνεται αναφορά στην κατά το Σύνταγμα διάκριση αθλητισμού και φυσικής αγωγής, ενώ στη συνέχεια επιχειρείται η ερμηνεία του άρθρου 16 παρ.9 του Συντάγματος περί αθλητισμού και αθλητικής δράσης. Το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με την παράθεση των περιορισμών που τίθενται στο πλαίσιο άσκησης του δικαιώματος και συμμετοχής στην αθλητική δραστηριότητα και που στόχος των οποίων είναι η προστασία του αθλητισμού ως θεσμού αλλά και του γενικού συμφέροντος.

Στις τελευταίες σελίδες της εργασίας περιέχονται η νομοθεσία και παραδείγματα από την πρόσφατη νομολογία που διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην εκπόνηση της εργασίας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο αθλητισμός αποτελεί κοινωνικό δικαίωμα που έχει ως υποκείμενό όχι μόνο τον αθλητή ως φυσικό πρόσωπο, αλλά και τα νομικά ή φυσικά πρόσωπα που μετέχουν καθ'οιονδήποτε τρόπο στην αθλητική δραστηριότητα. Ως ατομική και συλλογική δραστηριότητα ο αθλητισμός ασκούμε και συνεχίζει να ασκεί σημαντικότερη επιρροή στην κοινωνία. Αυτό δικαιολογείται από το γεγονός ότι ο αθλητισμός, με το παιδαγωγικό και κοινωνικό –

πολιτισμικό του χαρακτήρα, αφ'ενός παραπέμπει στην ποιότητα ζωής των κοινωνιών κι αφ'ετέρου αποτελεί ο ίδιος έναν πολύ έγκυρο δείκτη της

Η αναφορά στον αθλητισμό δηλώνει ευθέως την επωφελή αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου που συμβάλει στην σωματική και πνευματική καλλιέργεια αλλά και υπαινίσσεται διεργασίες που απομακρύνουν την απομόνωση, τον ατομικισμό και κάθε είδους στοιχείο που δεν συμπλέει με το πνεύμα του αθλητισμού.

Η παρούσα εργασία αποτελείται από τρία κεφάλαια διαμορφωμένα κατόπιν της αντλήσεως έγκυρων πηγών που αποδίδουν με ασφαλή τρόπο την εικόνα του αθλητισμού σήμερα. Πρώτα απ'όλα, στο κεφάλαιο Α' πραγματοποιείται μία εννοιολογική προσέγγιση του ορισμού του αθλητισμού με την ταυτόχρονη παράθεση και των χαρακτηριστικών γνωρισμάτων του σύμφωνα πάντα με τις επιταγές της αθλητικής επιστήμης. Επιπλέον, αναλύονται οι δύο βασικές μορφές του σύγχρονου αθλητισμού: ο επαγγελματικός και ο ερασιτεχνικός. Οι παραπάνω ανάλυση συνδυάζεται με την ταυτόχρονη μελέτη των διατάξεων των Ν.75/1975 και Ν.1958/1991. Τέλος, το κεφάλαιο Α' ολοκληρώνεται με τον προσδιορισμό των εννοιών του αθλητή και της αθλητικής ιδιότητας καθώς και του συνδέσμου που συγκερνά τον αθλητή με τη φίλαθλο ιδιότητα και κατ'επέκταση το φίλαθλο.

Στη συνέχεια, στο κεφάλαιο Β' επιχειρείται μία επιστημολογική προσέγγιση του αθλητικού δικαίου ως του συνόλου των κανόνων που διέπουν το σώμα του αθλητισμού. Εντοπίζονται οι πηγές του αθλητικού δικαίου και ταυτόχρονα επιχειρείται μια συνδυασμένη ερμηνεία του αθλητικού δικαίου και της ηθικής. Τέλος τίθενται επί τάπητος και το θέμα της φαρμακοδιέγερσης ως επίκαιρου κοινωνικού φαινομένου και συστατικού στοιχείου της εν γένει αποκλίνουσας συμπεριφοράς στον αθλητισμό.

Τέλος, στο κεφάλαιο Γ' παρουσιάζεται η αθλητική δράση όπως ορίζεται από το ελληνικό Σύνταγμα. Σε πρώτη φάση γίνεται αναφορά στην κατά το Σύνταγμα διάκριση αθλητισμού και φυσικής αγωγής, ενώ στη συνέχεια επιχειρείται η ερμηνεία του άρθρου 16 παρ.9 του Συντάγματος περί αθλητισμού και αθλητικής δράσης. Το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με την παράθεση των περιορισμών που τίθενται στο πλαίσιο άσκησης του δικαιώματος και συμμετοχής στην αθλητική δραστηριότητα και που στόχος των οποίων είναι η προστασία του αθλητισμού ως θεσμού αλλά και του γενικού συμφέροντος.

Στις τελευταίες σελίδες της εργασίας περιέχονται η νομοθεσία και παραδείγματα από την πρόσφατη νομολογία που διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην εκπόνηση της εργασίας.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΕΙΣΑΓΩΓΗ			
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α – Αθλητισμός, εννοιολογική προσέγγιση και ανάλυση του όρου			
1.1		Ορισμός του αθλητισμού από την αθλητική επιστήμη	σελ. 1
1.2		Χαρακτηριστικά γνωρίσματα του αθλητισμού και εν γένει της αθλητικής δραστηριότητας	σελ. 1-2
1.3		Διάκριση σε επαγγελματικό και ερασιτεχνικό αθλητισμό	σελ. 3

	1.3.1	Ερασιτεχνικός αθλητισμός	σελ. 3
	1.3.1.1	Εξέλιξη σωματειακού ερασιτεχνικού αθλητισμού	σελ. 3
	1.3.1.2	Το νομικό καθεστώς στον ερασιτεχνικό αθλητισμό	σελ. 4
	1.3.1.3	Ανάλυση των επί μέρους διατάξεων του Ν. 75/1975	σελ. 4-6
	1.3.2	Επαγγελματικός αθλητισμός	σελ. 6
	1.3.2.1	Εξέλιξη επαγγελματικού αθλητισμού	σελ. 6
	1.3.2.2	Το νομικό καθεστώς στον επαγγελματικό αθλητισμό	σελ. 7
	1.3.2.3	Ανάλυση των επί μέρους διατάξεων του Ν. 1958/1911	σελ. 8
1.4		Αθλητής και αθλητική ιδιότητα	σελ. 9
	1.4.1	Εισαγωγή	σελ. 9
	1.4.2	Αθλητής	σελ. 9
	1.4.3	Αθλητική ιδιότητα	σελ. 10
1.5		Αθλητής και φίλαθλος	σελ. 10
	1.5.1	Φίλαθλος ιδιότητα	σελ. 10-11
	1.5.2	Αθλητής και φίλαθλος ιδιότητα	σελ. 12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β – Αθλητικό δίκαιο			
2.1		Ορισμός του αθλητισμού από τη νομική επιστήμη και η σχέση του αθλητισμού με το δίκαιο	σελ. 13-14
2.2		Πηγές του αθλητικού δικαίου	σελ. 14
2.3		Αθλητικό δίκαιο και ηθική	σελ. 14-16
2.4		Αποκλίνουσα συμπεριφορά στον αθλητισμό	σελ. 16
	2.4.1	Γενική θεώρηση του ζητήματος	σελ. 16
	2.4.2	Φαρμακοδιέγερση	σελ. 16-17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ – Αθλητική δράση κατά το Σύνταγμα			
3.1		Η θεσμική εγγύηση του αθλητισμού	σελ. 17

3.2		Η κατά το Σύνταγμα διάκριση αθλητισμού και φυσικής αγωγής	σελ. 18-19
3.3		Η ερμηνεία του άρθρου 16 παρ. 9 του Συντάγματος περί αθλητισμού και αθλητικής δράσης	σελ. 19
	3.3.1	Εισαγωγή	σελ. 19
	3.3.2	Προστασία και εποπτεία του αθλητισμού κατά το άρθρο 16 παρ.9	σελ. 20-21
3.4		Η κατά το Σύνταγμα συμμετοχή στην αθλητική δράση	σελ. 21
3.5		Περιορισμοί των ατομικών δικαιωμάτων	σελ. 22
	3.5.1	Εισαγωγή	σελ. 22
	3.5.2	Αρχή της προσωπικής ελευθερίας	σελ. 22
	3.5.3	Αρχή της ελευθερίας της γνώμης	σελ. 22
	3.5.4	Αρχή της ελευθερίας του συνέρχεσθαι	σελ. 23
	3.5.5	Αρχή της ελεύθερης επιλογής αθλητικού σωματείου	σελ. 23
	3.5.6	Αρχή της οικονομικής ελευθερίας	σελ. 24
	3.5.7	Αρχή της ελευθερίας της εργασίας	σελ. 24
ΠΕΡΙΛΗΨΗ			σελ. 25
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ			σελ. 26
ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ			σελ. 27-29
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			σελ. 30

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Αθλητισμός - Εννοιολογική προσέγγιση και ανάλυση του όρου .

1.1 Ορισμός του αθλητισμού από την αθλητική επιστήμη

Κατ' αρχήν, το ερώτημα τι είναι αθλητισμός, είναι ερώτημα της αθλητικής επιστήμης και της φιλοσοφίας του αθλητισμού. Η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι κρίσιμη για τον σαφή προσδιορισμό της φύσης του ισχύοντος συστήματος των κανόνων δικαίου κατά την διαμόρφωση, εφαρμογή και λειτουργία των αθλητικών δραστηριοτήτων στην κοινωνία.

Από τους ιδιαίτερους κλάδους της αθλητικής επιστήμης ως αθλητισμός ορίζεται η συστηματική σωματική καλλιέργεια και δράση με συγκεκριμένο τρόπο, ειδική μεθοδολογία

και παιδαγωγική, δια των Ολυμπιακών ή μη αθλημάτων με σκοπό την ύψιστη σωματική απόδοση ως επίδοση σε αθλητικούς αγώνες, στο αθλητικό και κοινωνικό γίνεσθαι ⁽¹⁾. Επιπλέον, αθλητισμός είναι κάθε μορφή φυσικής δραστηριότητας που εμπεριέχει έντονα τα στοιχεία της μυϊκής προσπάθειας, του αγώνα και της οποίας η εκτέλεση στηρίζεται στους νόμους της ηθικής και έχει ως σκοπό την τελειοποίηση του ανθρώπου. Στην επίτευξη του προαναφερθέντος σκοπού άλλωστε συνάδει και το γεγονός ότι ο αθλητισμός ως θεσμός αντανakλά τις δομές και τη λειτουργία της κοινωνίας.

Ο ορισμός του αθλητισμού όμως έχει ερμηνευθεί στηριζόμενος και σε μια φιλοσοφική βάση. Κατά αυτό τον τρόπο, από τους ιδιαίτερους κλάδους της φιλοσοφίας του αθλητισμού, ως αθλητισμός ορίζεται το ανθρωπολογικό φαινόμενο που αφορά αξιώσεις και το δικαίωμα του ανθρώπου ως ατόμου, προσώπου να μπορεί να κυριαρχεί ελεύθερα και ανεξάρτητα η ολότητα του μέσα σ' αυτό ⁽²⁾

1.2 Χαρακτηριστικά γνωρίσματα του αθλητισμού και εν γένει της αθλητικής δραστηριότητας.

Παρά το γεγονός ότι σε πολλούς νομούς, πολύ συχνά, χρησιμοποιείται η έννοια «αθλητισμός» η νομική επιστήμη ουδέποτε προσδιόρισε την έννοια του αθλητισμού με νομικούς όρους, αλλά αντίθετα δέχεται την έννοια αυτή ως γνωστή, σύμφωνα με τους ορισμούς που δίνονται σε αυτήν από την αθλητική επιστήμη. Ο λόγος της αντιμετώπισης αυτής έγκειται στο ότι η αθλητική δραστηριότητα εκδηλώνεται με διάφορους τρόπους και επομένως μια περιοριστική απαρίθμηση των χαρακτηριστικών της θα μπορούσε να οδηγήσει σε περιορισμένη αντιμετώπιση του αθλητικού φαινομένου από την έννομη τάξη. Παρόλα αυτά, όμως, ο αθλητισμός αποτελεί σήμερα έννοια που ενδιαφέρει την έννομη τάξη και γι' αυτό το λόγο είναι αναγκαίο για τη νομική επιστήμη να γνωρίζει τα κύρια χαρακτηριστικά της αθλητικής δραστηριότητας.

Σύμφωνα με τα πορίσματα της αθλητικής επιστήμης, τα βασικά χαρακτηριστικά της αθλητικής δράσης, θεωρούνται :

α. Η φυσική(σωματική) κίνηση:

Φυσική κίνηση υπάρχει όταν χρησιμοποιείται από τον άνθρωπο δύναμη, ταχύτητα, αντοχή και επιδεξιότητα ή συνδυασμός των παραπάνω μέσω κινητικών ενεργειών. Η χρήση τεχνικών μέσων(π.χ. μπάλα, μπαστούνι κ.λ.π.) δεν αναιρεί το χαρακτηρισμό της συγκεκριμένης ιδιότητας ως αθλητικής, αφού δεν αναιρεί το κινητικό στοιχείο. Θα πρέπει, όμως, το κινητικό στοιχείο να μην αποκτά ελάχισσα σημασία. Έτσι, δεν μπορεί να γίνεται

λόγος για αθλητισμό σε δραστηριότητες όπου η σωματική κίνηση είναι ελάχιστη (π. χ ψάρεμα) ή ανύπαρκτη. Παρόλα αυτά στην Ελλάδα έχουν αναγνωριστεί ως αθλητικές δραστηριότητες όπως το σκάκι, το μπιλιάρδο, το μπόουλινγκ και το μπριτζ, ενώ αναγνωρίζεται ως άθλημα και ο μηχανοκίνητος αθλητισμός (π.χ. αγώνες αυτοκινήτου), σύμφωνα με το άρθρο 134 παρ. 8 του Ν. 2725/1999.

β. Η επιδίωξη της μέγιστης δυνατής επίδοσης ή διάκρισης μέσω του αθλητισμού συναγωνισμού.

Η φυσική κίνηση από μόνη της δε χαρακτηρίζει τον αθλητισμό, αλλά θα πρέπει επιπλέον αυτή να ασκείται με σκοπό την αύξηση της επίδοσης κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να απαιτείται η καταβολή εξαιρετικής προσπάθειας. Δραστηριότητες που ως μοναδικό τους σκοπό έχουν π.χ. τη δημιουργία ανθρωπίνων σχέσεων και φιλιών ή την κοινωνική ενσωμάτωση ακόμα και αν εξωτερικά εμφανίζουν τα χαρακτηριστικά των αθλητικών δραστηριοτήτων, δε θα πρέπει να χαρακτηρίζονται ως τέτοιες, αν δε συνοδεύονται από σκοπό βελτίωσης των ατομικών επιδόσεων.

γ. Η ύπαρξη κανόνων και συγκεκριμένων οργανωτικών δομών για την τέλεση των αγώνων.

Η ύπαρξη οργανωτικών δομών (π. χ αθλητικά σωματεία, ομοσπονδίες κ. λ. π) και η τήρηση συγκεκριμένων κανόνων μετατρέπουν ορισμένες δραστηριότητες, οι οποίες είναι μάλλον αντικοινωνικές, σε αθλητισμό όπως η πάλη, οι πολεμικές τέχνες(καράτε, τζούντο, ται κβο ντο) και η πυγμαχία.

δ. Η αθλητική δραστηριότητα ως αυτοσκοπός και όχι ως μέσο παραγωγικής διαδικασίας.

Χαρακτηριστικό γνώρισμα του αθλητισμού είναι η άσκηση της αθλητικής δραστηριότητας ως αυτοσκοπού και όχι ως μέσου της παραγωγικής διαδικασίας. Στη συγκεκριμένη κατηγορία είναι αναγκαία η διάκριση μεταξύ της επαγγελματικής αθλητικής δραστηριότητας και της αθλητικοφανούς δραστηριότητας. Επαγγελματική αθλητική δραστηριότητα είναι εκείνη όπου για την επίτευξη της μέγιστης απόδοσης επιχειρείται μια επαγγελματική οργάνωση, υποδομή και εργασία. Από την άλλη, αθλητικοφανείς δραστηριότητες οι οποίες αποτελούν επαγγέλματα τα οποία απλώς σχετίζονται με τον αθλητισμό και οι οποίες όμως σε καμία περίπτωση δεν είναι αθλήματα αφού, εκτός από τη φυσική κίνηση, δεν παρουσιάζουν τα υπόλοιπα γνωρίσματα του αθλητισμού.

Τέλος άξιο αναφοράς είναι το γεγονός ότι τα κριτήρια αυτά εμφανίζονται ομοιόμορφα, στον ίδιο βαθμό και ένταση στα διάφορα αθλήματα. Ένας ελάχιστος βαθμός εμφάνισης αυτών των στοιχείων αρκεί προκειμένου να χαρακτηρίσουμε μια δραστηριότητα ως αθλητική.

1.3 Διάκριση σε επαγγελματικό και ερασιτεχνικό αθλητισμό.

Ο αθλητισμός αποτελεί κοινωνικό δικαίωμα με διφυή χαρακτήρα, παιδαγωγικό και κοινωνικό- πολιτισμικό. Τόσο στη χώρα μας όσο και διεθνώς, ο αθλητισμός διακρίνεται σε δύο βασικές κατηγορίες: στον ερασιτεχνικό και στον επαγγελματικό. Η διάκριση αυτή θα μας απασχολήσει στη συγκεκριμένη ενότητα.

1.3.1 Ερασιτεχνικός αθλητισμός

1.3.1.1 Εξέλιξη σωματειακού ερασιτεχνικού αθλητισμού

Ο αθλητισμός ανέκαθεν αποτελούσε(και αποτελεί) μία σημαντικότερη έκφανση της ανθρώπινης ζωής και δραστηριότητας. Από το τέλος του περασμένου αιώνα αρχίζει να παρατηρείται το φαινόμενο της μαζικής παρουσίας του κόσμου (κυρίως της νεολαίας) στα στάδια διοργάνωσης των αθλητικών εκδηλώσεων. Με την πάροδο του χρόνου και την ανάπτυξη του αθλητισμού, επειδή κάποια αθλήματα, κυρίως ομαδικά, έγιναν περισσότερο δημοφιλή, όπως το ποδόσφαιρο, η καλαθοσφαίριση, η πετοσφαίριση κ.λ.π. , γεννήθηκε η ανάγκη ίδρυσης χωριστών αθλητικών ομοσπονδιών, όπου καλλιεργείτο κατά κανόνα ένα μόνο άθλημα.

Ο αθλητισμός, λεγόμενος «εξωσχολικός» ⁽³⁾, ανέκαθεν καλλιεργείτο στη χώρα μας κυρίως μέσω των αθλητικών σωματείων που ανήκουν στις αντίστοιχες Ομοσπονδίες. Τα Σωματεία ήταν ερασιτεχνικά, με αυστηρή προσήλωση στις αρχές του φιλάθλου πνεύματος γι' αυτό το λόγο οι νικητές των αγώνων δεν απολάμβαναν κάποιο χρηματικό έπαθλο, αλλά τιμώνταν με μετάλλιο ανάλογο της θέσης που καταλάμβαναν .Οι αθλητές που εξυπηρετούσαν τις αρχές του φιλάθλου πνεύματος επιδιώκοντας λ. χ τον ανταγωνισμό και την άμιλλα, ελάμβαναν από τα σωματεία τους απλώς κάποια μικρή οικονομική αρωγή για την κάλυψη των οδοιπορικών εξόδων και εκείνων της διατροφή τους κατά τις μετακινήσεις για συμμετοχή στους αγώνες.

Τα τελευταία χρόνια η ανάπτυξη του αθλητισμού είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία χιλιάδων αθλητικών σωματείων. Λόγω της ανυπαρξίας εθνικού αθλητικού σχεδιασμού, σε πολλές περιπτώσεις η ίδρυση και λειτουργία πάρα πολλών αθλητικών σωματείων σε περιοχές που το έμφυχο δυναμικό αλλά και οι αθλητικές εγκαταστάσεις δεν επαρκούσαν, προκάλεσε πολλά και δισεπίλυτα προβλήματα, όπως την πίεση στο κράτος να χρηματοδοτήσει την κατασκευή νέων αθλητικών εγκαταστάσεων αμφισβητούμενης χρησιμότητας, το νοσηρό παραγοντισμό, αλλά και το κόστος από την επιχορήγηση των σωματείων αυτών.

Η νοσηρή αυτή κατάσταση πρέπει να θεραπευτεί. Ο θεσμός της ειδικής αθλητικής αναγνώρισης και το Εθνικό Συμβούλιο Αθλητικού Σχεδιασμού θα συμβάλουν στην εξάλειψη αλλά και στην αποτροπή της επανεμφάνισής της. Είναι ανάγκη, όμως, να ληφθούν και κάποια μέτρα για τον περιορισμό των ήδη λειτουργούντων σωματείων. Για το σκοπό αυτό προβλέφθηκε η εξουσιοδότηση στον αρμόδιο για τον αθλητισμό Υπουργό για την ρύθμιση των όρων, των προϋποθέσεων, των κινήτρων και των λοιπών λεπτομερειών σχετικώς με τη συγχώνευση αθλητικών σωματείων.

⁽³⁾ Ο όρος πρωτοεμφανίσθηκε στο Ν. ΒΧΚΑ'1899

1.3.1.2 Το νομικό καθεστώς στον ερασιτεχνικό αθλητισμό.

Η νομοθεσία που διέπει τον αθλητισμό υπήρξε τόσο κατά το προϊσχύσαν όσο και κατά ισχύον δίκαιο πολύπλοκη και συχνά με πρόχειρο περιεχόμενο και περιπτές ρυθμίσεις.

Στην ελληνική έννομη τάξη πηγές δικαίου του ερασιτεχνικού αθλητισμού είναι οι κυρωμένες με νόμο διεθνείς συμβάσεις, οι κανόνες του Ευρωπαϊκού Δικαίου που έχουν άμεση εφαρμογή σύμφωνα με το Σύνταγμα(άρθρ. 28 παρ.1 εδ. α), το ίδιο το Σύνταγμα που ανάγει τον αθλητισμό σε θεσμό και τον προστατεύει θέτοντας αυτόν και τα αθλητικά σωματεία, ενώσεις και Ομοσπονδίες υπό την ανώτατη εποπτεία του κράτους (άρθρ.16 παρ.9), οι κανόνες της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, οι ειδικοί και οι κοινοί νόμοι (Α.Κ),τα καταστατικά και οι κανονισμοί των σωματείων, ενώσεων κ .λ. π. ⁽⁴⁾

Κατ' εφαρμογή του Συντάγματος του 1975 θεσπίστηκε το σπουδαιότερο μέχρι σήμερα για τον αθλητισμό, κυρίως τον ερασιτεχνικό, νομοθέτημα: ο Νόμος 75/1975 «Περί Οργανώσεως του εξωσχολικού Αθλητισμού και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων». Παρόλο, όμως, που ο Νόμος αυτός απέβλεπε στην οργάνωση του καλλιεργουμένου δια των αθλητικών σωματείων, ενώσεων κ. λ. π. εξωσχολικού αθλητισμού, δεν θέσπισε ενιαίο φορέα μόνο και καθολικά υπεύθυνο για την καλλιέργεια και ανάπτυξη του αθλητισμού αλλά άφησε το θέμα και τη λύση των άλλων προβλημάτων του αθλητισμού σε μελλοντική νομοθετική ρύθμιση.

1.3.1.3 Ανάλυση των επί μέρους διατάξεων του Ν. 75/1975.

Ο Ν. 75/1975 καλύπτει με τις ρυθμίσεις του ένα ευρύ φάσμα φορέων του ερασιτεχνικού αθλητισμού απαραίτητων για την ομαλή και εύρυθμη λειτουργία του.

Πρώτα απ' όλα με το Ν. 75/1975 η ευθύνη της διοίκησης των αθλητικών σωματείων και ενώσεων παραμένει κατά βάση στην ιδιωτική πρωτοβουλία, ο δε ρόλος του Κράτους είναι απλώς εποπτικός. Φυσικά και υπάρχουν περιορισμοί όσον αφορά τη σωστή διαχείριση του δημοσίου χρήματος που παρέχεται στα σωματεία από την Γενική Γραμματεία Αθλητισμού με τη μορφή της επιχορήγησης.

Ο νόμος ρυθμίζει, μεταξύ άλλων, και τα θέματα διοίκησης των διαιτητών των ομαδικών αθλημάτων, τα όργανα απονομής αθλητικής δικαιοσύνης καθώς και τα κίνητρα ανάπτυξης ερασιτεχνικού αθλητισμού. Πιο συγκεκριμένα και όσον αφορά την τελευταία κατηγορία στα πλαίσια της στήριξης του υψηλού κοινωφελούς σκοπού που επιτελεί ο αθλητισμός και ιδίως ο καλλιεργούμενος μέσα από τα ερασιτεχνικά σωματεία, ο νομοθέτης εξαιρεί από τη φορολογία και δεν θεωρεί εισόδημα παρεχόμενες προς τους ερασιτέχνες αθλητές εκ μέρους των αθλητικών σωματείων ή ενώσεων «αποζημιώσεις» οδοιπορικών και λοιπών ταξιδιών καθώς και τις παροχές διατροφής, με την απαραίτητη όμως προϋπόθεση να μην είναι έξω από τα πλαίσια των διατάξεων περί φιλάθλου ιδιότητας.

(4) *Επετηρίδα αθλητικού δικαίου (1997), Κατ' επάγγελμα αθλητική δραστηριότητα, σελ. 211, εκδόσεις Α. Σάκκουλα.*

Στο θέμα των μετεγγραφών αθλητών μεταξύ των συλλόγων ο ερασιτέχνης ποδοσφαιριστής πρέπει να γνωρίζει επακριβώς πως θα μπορεί να μετακινείται από αθλητικό σωματείο σε άλλο, τις προϋποθέσεις, το χρόνο, τον τρόπο και τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθήσει. Η μέχρι τώρα ισχύουσα πρακτική, κατά την οποία κάθε χρόνο ο αρμόδιος για τον αθλητισμό Υπουργός ρύθμιζε με απόφασή του τα των εγγραφών και μεταγραφών των αθλητών όλων των αθλημάτων, καταργείται. Με το παρόν σχέδιο νόμου η αρμοδιότητα αυτή παρέχεται στην κάθε αθλητική ομοσπονδία, η οποία θα εκδίδει ειδικούς κανονισμούς, ανάλογα με τις ανάγκες του κλάδου άθλησης. Επίσης δίδεται τέλος σε μία πολυετή παράνομη πρακτική, κατά την οποία, ενώ απαγορευόταν η μετακίνηση ερασιτέχνη αθλητή από σωματείο σε σωματείο έναντι οικονομικού ανταλλάγματος, με ποινή αφαίρεσης της φιλάθλης ιδιότητας όσων συμφώνησαν κάτι τέτοιο, την ίδια στιγμή σημαντικά ποσά διακινούνταν «κάτω από το τραπέζι» με επιταγές, συναλλαγματικές ή μετρητά. Το οικονομικό αντίλλαγμα που συμφωνείται για μεταγραφή ερασιτέχνη αθλητή δεν αποδίδει συμπεριφορά επί συμβάσεως αγοραπωλησίας. Αντιπροσωπεύει τις δαπάνες που έχουν γίνει από το αθλητικό σωματείο του αθλητή, προκειμένου αυτός να φθάσει στο επίπεδο εκείνο που να του επιτρέψει να αναζητήσει το αθλητικό του μέλλον σε άλλο αθλητικό σωματείο που θα του προσφέρει καλύτερες προοπτικές για την εξέλιξή του.

Όσον αφορά τον προπονητικό κλάδο, σύμφωνα με τον Ν. 75/1975 ο προπονητής ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα στο χώρο του αθλητισμού αν είναι κάτοχος ειδικής άδειας και απόφοιτος της Σχολής Προπονητών ή Πτυχιούχος της Σχολής Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού. Αυτοδίκαια έχουν το δικαίωμα να ασκούν το επάγγελμα του προπονητή για τα αθλήματα που διδάχθηκαν. Ο προπονητής είναι ο βασικός μοχλός για την επίτευξη των στόχων του αθλητή ή της ομάδας. Ο προπονητής είναι ο ειδικός που, στη σύγχρονη εποχή, έχει στα χέρια του το αθλητή περισσότερες ώρες και ημέρες από τους γονείς και ίσως το σχολείο του. Κατά συνέπεια η ευθύνη που επωμίζεται είναι τεράστια. Πρέπει όχι μόνο να κατέχει άριστα την προπονητική, αλλά να είναι και παιδαγωγός και ψυχολόγος. Η φύση της σχέσης εργασίας των προπονητών στα σωματεία δεν είναι ζήτημα κατασταλαγμένο, αφού με βάση τα πραγματικά περιστατικά άλλοτε χαρακτηρίζεται ως σύμβαση εξαρτημένης εργασίας και άλλοτε ως σύμβαση παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών. Κριτήριο για τον χαρακτηρισμό της εργασίας ως εξαρτημένης είναι να καθορίζονται ο τόπος, ο χρόνος και η έκταση παροχής της από τον εργοδότη μέσα στα συμβατικά ή νόμιμα όρια κατά τρόπο δεσμευτικό για το μισθωτό. Αντίθετα, όταν δεν υπάρχει νομική εξάρτηση, πρόκειται για σύμβαση μισθώσεως ανεξαρτήτων υπηρεσιών ⁽⁵⁾.

Για πρώτη φορά στα χρονικά του ελληνικού αθλητισμού, θεσπίζεται σειρά διατάξεων που με κάθε λεπτομέρεια ρυθμίζουν τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του ερασιτέχνη αθλητή. Του ερασιτέχνη αθλητή, τον οποίο η Πολιτεία ελάχιστα φροντίζει, παρότι αυτός αποτελεί τον πρωταγωνιστή της αθλητικής δραστηριότητας. Είναι δεδομένο, που ουδείς πλέον μπορεί να αμφισβητήσει, ότι ο ερασιτέχνης αθλητής έχει από το αθλητικό σωματείο στη δύναμη του οποίου ανήκει, οικονομικές παροχές που σκοπούν στη βελτίωση της τροφής

⁽⁵⁾ *Επετηρίδα αθλητικού δικαίου ((1997), Κατ' επάγγελμα αθλητική δραστηριότητα, σελ. 213 - 214, εκδόσεις Α. Σάκκουλα*

του και στην κάλυψη των εξόδων κίνησής του. Οι παροχές αυτές σε καμιά περίπτωση δεν μπορούν να θεωρηθούν ως οικονομικά ανταλλάγματα και άρα ως εισόδημα. Αν επιχειρήσουμε να προσδιορίσουμε τα κριτήρια, βάσει των οποίων η εκάστοτε καταβαλλόμενη αποζημίωση οδοιπορικών ή άλλη συναφής προς ερασιτέχνες αθλητές παροχή είναι εύλογη και βρίσκεται μέσα στα πλαίσια αντοχής των αρχών της φιλάθλου ιδιότητας, θα πρέπει ασφαλώς να περιλάβουμε και τα ακόλουθα:

- ✓ Την οικονομική και οικογενειακή κατάσταση του αθλητή.

- ✓ Το χρόνο και τα μέσα που διαθέτει για την άθληση και ειδικότερα για το άθλημά του.
- ✓ Την απόσταση του τόπου άθλησης ή προπόνησης ή αγώνων από τον τόπο κατοικίας του.
- ✓ Τις επιδόσεις στα άθλημά του και τη θέληση για περαιτέρω προώθηση και διακρίσεις στην Ελλάδα και διεθνώς του ιδίου και της ομάδας ή συλλόγου του.
- ✓ Την εν γένει αφοσίωσή του στις αρχές της φιλάθλου ιδιότητας και ιδίως στην άμιλλα και τον ευγενή ανταγωνισμό.

1.3.2 .Επαγγελματικός αθλητισμός

1.3.2.1 Εξέλιξη επαγγελματικού αθλητισμού

Οι διοικητικοί παράγοντες των σωματείων, ιδίως των ομαδικών αθλημάτων, επηρεασμένοι από τη μεγάλη ανάπτυξη του αθλητισμού συνδυαζόμενου με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και αντιλαμβανόμενοι με την πάροδο του χρόνου ότι η προσέλκυση θεατών είχε αξιοποιήσιμο οικονομικό ενδιαφέρον, προσπάθησαν να καλλιεργήσουν και να ενθαρρύνουν σχέσεις οιονεί πολιτειακής εξάρτησης των τελευταίων από τα σωματεία.

Ως μέσα για την επίτευξη του επιχειρηματικού σκοπού μετέρχονταν μεθόδους συχνά αντίθετες προς τις αρχές του φιλάθλου πνεύματος, όπως στην περίπτωση της υπέρμετρης αύξησης των καταβαλλομένων σε αθλητές οδοιπορικών εξόδων ή οικονομικών ενισχύσεων, ώστε να τους διατηρήσουν αγωνιζόμενους στους συλλόγους τους. Αποβλέποντας παράλληλα στην ισχυροποίηση της θέσης τους ώστε να ασκούν επιρροή στους εκάστοτε δημόσιους αθλητικούς φορείς ή οργανισμούς, παρότρυναν τους φιλάθλους συγκεκριμένης ομάδας να υποστηρίξουν την ομάδα τους μέσα από οργανωμένους « συλλόγους φιλάθλων», που πολλές φορές λειτουργούν ως εστίες παραγωγής φανατικών οπαδών μιας συγκεκριμένης ομάδας.

Κατά αυτόν τον τρόπο άρχισε να αναπτύσσεται ένα σύστημα ανταγωνισμού μεταξύ των αθλητικών σωματείων με συνεχώς αυξητικές τάσεις όπου η εξέλιξη του ενδιαφέροντος και των αναγκών του κοινού και η διεθνής αθλητική σωματειακή πρακτική ήσαν οι βασικοί παράγοντες μεταβολής του αμιγούς ερασιτεχνισμού σε αθλητισμό με επαγγελματικές δραστηριότητες. Έτσι, πρώτα στο ποδόσφαιρο και μετά σε άλλα δημοφιλή αθλήματα όπως η καλαθοσφαίριση και η πετοσφαίριση θεσπίστηκαν κανόνες για αμειβόμενους αθλητές, αποκαλούμενους παίκτες και στα σωματεία άρχισαν να ιδρύονται αντίστοιχα τμήματα. Εκ των πραγμάτων, λοιπόν, προέκυψε η διάκριση του αθλητισμού σε ερασιτεχνικό και

επαγγελματικό, που ολοένα, ιδίως την τελευταία εικοσαετία, διαμορφώνει το αθλητικό γίνεσθαι.

1.3.2.2 Το νομικό καθεστώς στον επαγγελματικό αθλητισμό.

Η πρώτη αθλητική δραστηριότητα που έτυχε νομοθετικής ρύθμισης σε επαγγελματική βάση στη χώρα μας ήταν το ποδόσφαιρο αρχικά με το Ν. 75/1975 και στη συνέχεια με το Ν. 879/1979 «Περί Ποδοσφαιρικών Ανωνύμων Εταιρειών».

Με το Ν.879/1979 επιχειρήθηκε ο διαχωρισμός του αμειβόμενου ποδοσφαίρου από τις λοιπές αθλητικές δραστηριότητες των σωματείων που διατηρούνταν με τη μορφή του ερασιτεχνικού αθλητισμού και επιδιωκόταν, παράλληλα, η οργάνωση των τμημάτων αμειβομένων ποδοσφαιριστών των σωματείων με σαφή επιχειρησιακή μορφή. Στόχος του νόμου αυτού ήταν η βελτίωση των συνθηκών απασχόλησης των ποδοσφαιριστών και η θεμελίωση ομαλών σχέσεων με τους εργοδότες τους. Παράλληλα με τον ίδιο νόμο προβλέφθηκε η σύσταση νομικών προσώπων εμπορικού χαρακτήρα, των Ποδοσφαιρικών Ανωνύμων Εταιρειών (Π.Α.Ε), να γίνει κατά το πρότυπο των «περί Ανωνύμων Εταιριών» διατάξεων του Εμπορικού Νόμου με τις όσο το δυνατόν λιγότερες αποκλίσεις από τις τελευταίες, ώστε η δημιουργία ΠΑΕ να ενταχθεί σε ολοκληρωμένο και δοκιμασμένο νομοθετικό και νομολογιακό πλαίσιο. Επίσης ιδρύθηκε ειδικό και αυτόνομο νομικό πρόσωπο, ιδιωτικού δικαίου, η «Ένωση Ποδοσφαιρικών Ανωνύμων Εταιρειών», υπαγόμενο στην οικεία Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία (Ε.Π.Ο), με αρμοδιότητα τη διοργάνωση και διεξαγωγή του επαγγελματικού ποδοσφαιρικού πρωταθλήματος της Α΄ Εθνικής Κατηγορίας. ⁽⁶⁾

Άξιο αναφοράς είναι το γεγονός ότι ένας από τους σημαντικότερους στόχους του νομοθέτη ήταν η ανάγκη επέκτασης του επαγγελματισμού και σε άλλα αθλήματα ώστε να δοθεί ένα τέλος στην αδιαφάνεια που κυριαρχούσε στα ερασιτεχνικά Σωματεία και να επιτευχθεί η νομιμοποίηση και δικαιολόγηση των καταβαλλομένων στους ερασιτέχνες αθλητές υπέρογκων χρηματικών ποσών με το νομικό πέπλο της αποζημίωσής τους για έξοδα μετακίνησης, διατροφής κ. λ. π.

Έτσι θεσπίστηκε ο ισχύον σήμερα Ν. 1958/1991 για να καλύψει της ανάγκη ειδικής νομοθετικής ρύθμισης. Με το νέο νόμο καθορίστηκε απ' τη μια το νομικό πλαίσιο της επαγγελματικής δραστηριότητας γενικά στον αθλητισμό κι απ' την άλλη το νομικό πλαίσιο της οργάνωσης του επαγγελματικού ποδοσφαίρου και του επαγγελματισμού στην καλαθοσφαίριση και πετοσφαίριση και το νομικό πλαίσιο της διαιτησίας των ομαδικών

αθλημάτων. Παράλληλα έγινε διάκριση και ρύθμιση των οργανωτικών μονάδων του επαγγελματικού αθλητισμού (Οργανωτικές μονάδες είναι τα φυσικά και νομικά πρόσωπα από τις έννομες σχέσεις των οποίων διαμορφώνεται το όλο πλέγμα δομής, οργάνωσης και ανάπτυξης του επαγγελματισμού στον αθλητισμό και οι οποίες κατατάσσονται στις εξής κατηγορίες: 1. Ο αθλητής, επαγγελματίας ή αμειβομένος. 2. Ο πρωτοβάθμιος οργανωτικός φορέας, δηλαδή η αθλητική ανώνυμη εταιρεία ή το τμήμα αμειβομένων αθλητών των αθλητικών σωματείων. 3. Ο δευτεροβάθμιος οργανωτικός φορέας, δηλαδή η αρχή που διοργανώνει και διοικεί την επαγγελματική αθλητική δραστηριότητα σε κάθε κλάδο άθλησης).

⁽⁶⁾ *Επετηρίδα αθλητικού δικαίου (1997), Κατ' επάγγελμα αθλητική δραστηριότητα, σελ. 218, εκδόσεις Α. Σάκουλα*

1.3.2.3 Ανάλυση των επί μέρους διατάξεων του Ν. 1958/1991.

Πρώτα απ' όλα σύμφωνα με το Ν. 1958/1991, για την ίδρυση τμήματος αμειβομένων αθλητών σε ερασιτεχνικό σωματείο απαιτείται η σύμπραξη της πολιτείας και της οικείας αθλητικής ομοσπονδίας. Όταν πρόκειται να ιδρυθούν αθλητικές ανώνυμες εταιρείες απαιτείται επιπλέον η σύμπραξη των αθλητικών σωματείων που διατηρούν τμήματα αμειβομένων αθλητών ή ερασιτεχνών.

Ο νομοθέτης, επιχειρώντας να καθορίσει τη σχέση αμειβομένων και ημιεπαγγελματιών ή επαγγελματιών αθλητών με τα τμήματα ή τις εταιρείες στις οποίες θα ασκούν την αθλητική τους δραστηριότητα χαρακτηρίζει τη μεταξύ τους σύμβαση « ιδιόμορφη σύμβαση παροχής αθλητικών υπηρεσιών», διεπόμενη αποκλειστικά από διατάξεις του νόμου.

Συνεχίζοντας την ανάλυση των επιμέρους διατάξεων του Ν. 1958/1991, θεωρώ ότι ένα άκρως σημαντικό στοιχείο του Νόμου είναι οι διατάξεις περί ελευθερίας στην αθλητική επαγγελματική δραστηριότητα. Είναι γεγονός ότι την αθλητική σύμβαση δεν διακρίνει η ελευθερία που θα έπρεπε να υπάρχει μεταξύ των συμβαλλομένων εν συγκρίσει με άλλες συμβάσεις του ιδιωτικού δικαίου. Σε κάθε περίπτωση, απ' τη στιγμή που μιλάμε για επαγγελματική ελευθερία και δει για επαγγελματική ελευθερία, δεν πρέπει να παραλειφθεί η αναφορά μας στην υπόθεση του Βέλγου επαγγελματία ποδοσφαιριστή Jean- Marc Bosman και της σχετικής απόφασης του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μιας απόφασης που αποτέλεσε σταθμό για την μετέπειτα πορεία του επαγγελματικού αθλητισμού.

Το Δικαστήριο, εφαρμόζοντας τους κανόνες για την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έκρινε ότι : α) η αθλητική δράση

εμπίπτει στο κοινοτικό δίκαιο κατά το μέτρο που συνιστά οικονομική δραστηριότητα, όπως αυτή των επαγγελματιών ποδοσφαιριστών, β) οι αθλητικές ομοσπονδίες δεν μπορούν να περιορίζουν με κανονισμούς, όπως εκείνους για την αποζημίωση μετεγγραφών, την ελεύθερη διακίνηση των επαγγελματιών αθλητών μεταξύ κρατών μελών της ΕΕ γ) η ιθαγένεια δεν αποτελεί εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των επαγγελματιών αθλητών στην ΕΕ. Με την απόφαση αυτή κάθε επαγγελματίας παίκτης υπήκοος κράτους μέλους της ΕΕ θα είναι ελεύθερος να εργάζεται- αγωνίζεται σε σύλλογο κράτους- μέλους της αρεσκείας του, χωρίς την καταβολή οποιασδήποτε αποζημίωσης μετεγγραφής από τον ενδιαφερόμενο σύλλογο, με συνέπεια από τη μία να ευνοούνται οι οικονομικά εύρωστοι σύλλογοι για απόκτηση παικτών κι απ' την άλλη να τονώνεται η επαγγελματική ελευθερία του παίκτη ⁽⁷⁾.

⁽⁷⁾ Δ. Π. Παναγιωτόπουλος (1996), *Οικονομική δραστηριότητα και ανταγωνισμός στον αθλητισμό- Υπόθεση Bosman*, εκδόσεις Α. Σάκκουλα.

1.4 Αθλητής και αθλητική ιδιότητα

1.4.1 Εισαγωγή.

Από τα σημαντικά ζητήματα που απασχολούν τον κόσμο του αθλητισμού είναι οι έννοιες άθλημα- αθλητής και η σ' αυτόν προσδιορισμένη αθλητική ιδιότητα, η οποία συνεπάγεται και υποχρεώσεις. Στην παρούσα ενότητα θα γίνει μια προσπάθεια προσδιορισμού της έννοιας του αθλητή ως κεντρικού φυσικού προσώπου που εμπλέκεται στη σφαίρα της αθλητικής δραστηριότητας καθώς και της αθλητικής ιδιότητας, της ιδιότητας δηλαδή εκείνης που τον διακρίνει έναντι άλλων ασκούμενων ή γυμνασμένων, όπως αυτών που ασκούνται χάριν αναψυχής.

1.4.2 Αθλητής

Ως αθλητές νοούνται μόνο εκείνοι που καλλιεργούν τον σωματικό αθλητισμό και επιτυγχάνουν σ' αυτόν ιδιαίτερες επιδόσεις. Στοιχεία που προσδιορίζουν επομένως τη φύση

του αθλητή είναι, η σωματική καλλιέργεια και η δι' αυτής ιδιαίτερες επιδόσεις σε κάποιο τομέα του αθλητισμού και της αθλητικής δραστηριότητας. Η σωματική αυτή δράση εντάσσεται στον κύκλο της αθλητικής ζωής και συναποτελεί τον αθλητισμό δια των ατομικών και των ομαδικών αθλημάτων.

Το άθλημα εκείνο κατά το οποίο η τελική διάκριση, η νίκη, εξαρτάται από τη συμμετοχή και την επιτυχή προσπάθεια περισσότερων αθλητών, οι οποίοι αγωνίζονται ως ομάδα, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι επιδόσεις τους σε διεξαγωγή αγωνίσματος που διεξάγεται το ίδιο ατομικό τους άθλημα, θεωρείται ομαδικό άθλημα. Το ομαδικό άθλημα θα πρέπει να τελείται σε διαφορετικό χρόνο και με διαφορετικό τρόπο από εκείνο των ιδίων τυχόν διεξαγόμενων ατομικών αθλημάτων. Με βάση τη νομολογία ομαδικά δεν θεωρούνται μόνο τα αθλήματα που έχει επικρατήσει να χαρακτηρίζονται έτσι, οι αθλοπαιδιές όπως είναι η πετοσφαίριση, η καλαθοσφαίριση και η χειροσφαίριση, αλλά και εκείνα που κατά ομαδικό τρόπο γίνεται η εκτέλεσή τους. Εκείνα στα οποία αγωνίζονται περισσότεροι αθλητές, ως ομάδα κατά τον παραπάνω τρόπο.

Οι αθλητές ανεξάρτητα από το είδος του αθλήματος στο οποίο διακρίνονται κατατάσσονται:

- α) στους ερασιτέχνες αθλητές.
- β) στους αμειβόμενους αθλητές, οι οποίοι συνδέονται με συμβόλαιο παροχής υπηρεσιών με αθλητικό σωματείο, το οποίο διατηρεί τμήμα αμειβομένων αθλητών.
- γ) στους επαγγελματίες ή ημιεπαγγελματίες αθλητές, οι οποίοι συνδέονται με συμβόλαιο παροχής υπηρεσιών με Αθλητική Ανώνυμη Εταιρεία.

Για την δεύτερη και τρίτη κατηγορία οι προϋποθέσεις απόκτησης της ιδιότητας του αθλητή με αμοιβή, όπως τον επαγγελματία και τον ημιεπαγγελματία ρυθμίζονται, με ειδικό κανονισμό για κάθε άθλημα που καταρτίζεται από τα Δ.Σ της οικείας επαγγελματικής ένωσης και της οικείας αθλητικής ομοσπονδίας. Αυτός εγκρίνεται από τον αρμόδιο Υπουργό Αθλητισμού και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

1.4.3 Αθλητική ιδιότητα

Ο αθλούμενος αποκτά την αθλητική ιδιότητα μετά την έκδοση του Ειδικού Δελτίου Ταυτότητας από την αντίστοιχη Ομοσπονδία. υστέρα από αίτηση του αθλητικού σωματείου στη δύναμη του οποίου ανήκει ο αθλητής για σωματική καλλιέργεια και επίδοση, υπό τον όρο της τήρησης των προϋποθέσεων που ορίζει ο νόμος εκ μέρους του σωματείου ⁽⁸⁾.

Η κατάσταση αθλητών του Σωματείου, στη δύναμη του οποίου βρίσκεται ο αθλητής και τα σχετικά φύλλα αγώνος από τα οποία προκύπτει η συμμετοχή των αθλητών σ' αυτούς, τα οποία προσκομίζονται στην οικεία Ομοσπονδία αθλήματος, τεκμηριώνουν την ιδιότητα του αθλητή στα εμφανιζόμενα πρόσωπα στην κατάσταση προς έκδοση δελτίου αθλητή.

Ομοσπονδία η οποία θα ενεργήσει αντίθετα αυτομάτως έρχεται σε αντίθεση με το Σύνταγμα, το οποίο προστατεύει την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας και την δια της ελεύθερης ανάπτυξης της αθλητικής δραστηριότητας, συμμετοχή στην κοινωνική και πολιτιστική ζωή, σκοπό τον οποίο υπηρετεί ο αθλητισμός⁽⁹⁾. Με την «επίσημη» απόκτηση του Ειδικού Δελτίου Ταυτότητας εντάσσεται νόμιμα στην αθλητική ζωή ασκώντας τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του στο αθλητικό σωματείο. Ο αθλητής καθίσταται, πλέον, υπεύθυνος για τις πράξεις ή παραλείψεις του στο κύκλο της αθλητικής του δράσης.

1.5 Αθλητής και Φίλαθλος

1.5.1 Φίλαθλος Ιδιότητα

Η φίλαθλος ιδιότητα ως έννοια είναι πιο στενή εκείνης του φιλάθλου πνεύματος, διότι για να υπάρχει φίλαθλος ιδιότητα πρέπει κατ' ανάγκη να τηρούνται οι αρχές του φιλάθλου πνεύματος, Οι κανόνες της φίλαθλης ιδιότητας ελέγχουν την ενέργεια και όχι τη συνείδηση ή τη σκέψη του προσώπου. Το θέμα αυτό της ηθικής στη βάση των αρχών του φιλάθλου πνεύματος θέλησε να θετικοποιήσει σε κανόνες δικαίου ο Έλληνας νομοθέτης με το Β. Δ περί φιλάθλου ιδιότητας⁽¹⁰⁾. Κατά το ελληνικό αθλητικό δίκαιο εκείνοι που ασχολούνται με κάθε είδους άθλημα και γενικώς με κάθε αθλητική, αγωνιστική ή γυμναστική εκδήλωση, όπως και αυτοί που συμμετέχουν ως θεατές, οφείλουν να τηρούν τις αρχές του φιλάθλου πνεύματος και τις παραδόσεις του αθλητισμού και του ολυμπιακού ιδεώδους.

(8) Δ. Π. Παναγιωτόπουλος, *Αθλητικός Κώδικας*, σελ. 63

(9) Επετηρίδα αθλητικού δικαίου, Κατ' επάγγελμα αθλητική δραστηριότητα, σελ. 74, εκδόσεις Α. Σάκκουλα

(10) Δ. Π. Παναγιωτόπουλος (2001), *Αθλητικό δίκαιο*, σελ.225, εκδόσεις Α. Σάκκουλα.

Βασικές προϋποθέσεις για να είναι κανείς φίλαθλος είναι:

α) η αγάπη, η «ειλικρινής αγάπη» για τη γυμναστική, την αγωνιστική, την άθληση ή την άσκηση. Ως τέτοια χαρακτηρίζεται η συμπεριφορά του προσώπου που ασχολείται με τα γυμναστικά ή τα αθλητικά πράγματα και την άσκηση ή την άθληση και δεν σχετίζεται με την απόκτηση υλικού οφέλους μέσω αυτών και την προσδοκία βελτίωσης της θέσης του οικονομικά. Η δραστηριοποίηση κάποιου στον αθλητισμό και στα γυμναστικά και αθλητικά πράγματα γίνεται χάριν της γυμναστικής και των αθλητικών πραγμάτων και της σημασίας που έχουν για την καλύτερη ζωή του ανθρώπου στην κοινωνία

β) Επίσης απαραίτητη προϋπόθεση είναι η επιδίωξη της προαγωγής της γυμναστικής και της αγωνιστικής. Αυτή θεωρείται ως μια βασική προϋπόθεση για να έχει κάποιος τη φίλαθλη ιδιότητα, είτε είναι μέλος αγωνοδίκου επιτροπής, είτε απλός φίλος των κάθε είδους γυμναστικών και αγωνιστικών εκδηλώσεων. Δεν φτάνει δηλαδή να ασχολείται κάποιος με τον αθλητισμό με μια από τις παραπάνω ιδιότητες, αλλά θα πρέπει η δραστηριότητά του αυτή να προαγάγει τη γυμναστική και την αγωνιστική γ) Επιπλέον άλλη απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ανεπίληπτος διαγωγή που αφορά το ήθος και τη συμπεριφορά και είναι η βασική ως ουσιαστική προϋπόθεση για να μπορεί να χαρακτηριστεί κάποιος φίλαθλος.

Οι φίλαθλοι μέσα από τον τρόπο με τον οποίο εκδηλώνουν το ενδιαφέρον τους για τη γυμναστική και γενικότερα τον αθλητισμό διακρίνονται σε τέσσερις κατηγορίες:

1. Πρώτη κατηγορία είναι εκείνη η οποία περιλαμβάνει αυτούς που διοικούν και τα μέλη κάθε φύσης γυμναστικού ή αγωνιστικού Σωματείου, ένωσης, Συνδέσμου ή Ομοσπονδίας.
2. Οι άρχοντες, οι κριτές, οι διαιτητές, οι γιατροί των αγώνων και οι αρχηγοί των αγωνιστικών ομάδων αποτελούν ξεχωριστή κατηγορία φιλάθλων. Οι δύο παραπάνω κατηγορίες φιλάθλων, εκτός των προϋποθέσεων που ισχύουν γενικά περί φιλάθλου ιδιότητας, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, δεν πρέπει με πράξεις τους ή παραλείψεις τους και καθ' οιανδήποτε τρόπο να έρχονται σε ουσιαστική αντίθεση προς τις αρχές του φιλάθλου πνεύματος.
3. Οι ασκούμενοι και οι αθλητές όλων των αθλημάτων είναι μια άλλη κατηγορία φιλάθλων. Οι αθλητές και οι ασκούμενοι αυτοί εκτός των άλλων προϋποθέσεων οι οποίες ορίζονται για τον φίλαθλο γενικά νόμο, είναι υποχρεωμένοι για να διατηρούν την φίλαθλο ιδιότητα, σε κάθε γυμναστική ή αγωνιστική εκδήλωση, να δείχνουν την «προσήκουσα στον αθλητή διαγωγή», να τηρούν χωρίς παρεκκλίσεις τους κανονισμούς που έχουν τεθεί και απροφάσιστα να εκτελούν τις εντολές των προϊσταμένων αθλητικών αρχών. Στην αμέσως επόμενη υποενοότητα θα γίνει πιο αναλυτική αναφορά στη σχέση μεταξύ αθλητή και φιλάθλου ιδιότητας.

4. Τέλος, μια μεγάλη κατηγορία φιλάθλων είναι και οι απλοί φίλοι των κάθε είδους αγωνιστικών και γυμναστικών εκδηλώσεων που δεν ανήκουν σε μια από τις ανωτέρω κατηγορίες. Όλοι οι φίλοι αυτοί της παραπάνω περιπτώσεως θεωρούνται ότι κατέχουν τη φίλαθλο ιδιότητα, όπως καθορίζεται γενικά για κάθε φίλαθλο, πληρώνοντας τις προαναφερόμενες απαραίτητες προϋποθέσεις.

1.5.2 Αθλητής και φίλαθλος ιδιότητα

Με την παραπάνω ανάλυση και τη μελέτη των προϋποθέσεων περί φιλάθλου ιδιότητας γίνεται σαφές ότι φίλαθλος δεν είναι ο κάθε ένας πολίτης ή ο φίλος του αθλητισμού, γενικά, αλλά εκείνος που κατά τεκμήριο αγαπά και κινείται με ειλικρινή αγάπη για τη γυμναστική, την άθληση, την αγωνιστική ή τα αθλητικά πράγματα. Εκείνος που κατά τρόπο φανερό με την αθλητική δραστηριοποίησή του, έχει ως στόχο να προωθήσει την υπόθεση της γυμναστικής, του αθλητισμού και των αθλητικών πραγμάτων, υπό οποιαδήποτε ιδιότητα δραστηριοποιείται. Κατά τον αθλητικό νόμο φίλαθλος είναι εκείνος που δεν θέτει τις ατομικές του επιδιώξεις σε προτεραιότητα μέσα απ' τον αθλητισμό και τα υλικά οφέλη κατά τρόπο μάλιστα με τον οποίο να επιδεικνύει στην κοινωνία ήθος και συμπεριφορά ανεπίληπτη. Κατά τεκμήριο μόνο όταν η δραστηριότητα στο χώρο του αθλητισμού γίνεται υπέρ της γυμναστικής, της αγωνιστικής και των αθλητικών πραγμάτων υπό τις προϋποθέσεις του νόμου τότε υφίσταται φίλαθλος ιδιότητα.

Υπό αυτή την έννοια της διαμόρφωσης ενός πλαισίου ηθικών αρχών και κανόνων, το οποίο είναι δεσμευτικό γι' αυτόν που θέλει να συμμετέχει στην αθλητική δράση, ο αθλητής περιβάλλεται με την αθλητική ιδιότητα, την ικανότητα δηλαδή να δύναται να ασκεί το δικαίωμα της καλλιέργειας της σωματικής του δραστηριότητας και να επιτυγχάνει ιδιαίτερες επιδόσεις. Οι αθλητές έχουν μια κοινωνικά αναγνωρισμένη θέση: Το στάτους του αθλητή γι' αυτό και συμπεριφέρονται με τον ανάλογο αθλητικό τρόπο. Παίζουν δηλαδή το ρόλο του αθλητή, που προσδιορίζεται από τις απαιτήσεις του στάτους τους ⁽¹¹⁾.

Κάθε παρέκκλιση και υπερβολή, ή πράξεις όπως το doping, η βία, η δωροδοκία, οι προσπάθειες επίτευξης νίκης με οποιαδήποτε μέσα και η εμπορευματοποίηση η οποία σήμερα πλέον επισημοποιείται, έρχονται σε αντίθεση με τις ηθικές αρχές και τους τιθέμενους κανόνες των αθλητικών ηθών. Οι πράξεις αυτές δεν συμβιβάζονται με τον αθλητισμό και θέτουν υπό αίρεση την αθλητική ή την φίλαθλο ιδιότητα, και τη δυνατότητα συμμετοχής στην αθλητική δράση, με πρόσκαιρο ή εφ' όρου ζωής αποκλεισμό.

Οι αμειβόμενοι και οι επαγγελματίες αθλητές δεν αναμειγνύονται στην αθλητική αγωνιστική σύμφωνα με το πνεύμα και το γράμμα των διατάξεων περί φιλάθλου πνεύματος, « την ειλικρινή αγάπη για το άθλημα» ή τουλάχιστον όχι μόνο μ' αυτό. Δεν τεκμαίρεται ότι αυτοί εκδηλώνουν το ενδιαφέρον για τον αθλητισμό, αφού η ανάμειξή τους στον αθλητισμό και στους αγώνες έχει ως πρωταρχικό στόχο την απόκτηση υλικού οφέλους και τη βελτίωση της οικονομικής τους κατάστασης δια του αθλητισμού, με παράλληλη προώθηση του ανταγωνισμού των εταιρειών και των σπαδών τους. Η φύση των επαγγελματιών ως αθλητών έρχεται κατ' ευθείαν σε αντίθεση με το φιλάθλο πνεύμα και τους κανονισμούς. Κατά συνέπεια πρέπει να δεχθούμε ότι, κατ' εξαίρεση του νόμου αποκτούν την φιλάθλο ιδιότητα, κατά πλάσμα δικαίου, η οποία κατοχυρώνει, στερεοποιεί στον αθλούμενο και τον αγωνιζόμενο την αθλητική ιδιότητα ως ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του αθλητή.

⁽¹¹⁾ Γ. Σταμίρης *Αθλητές και φιλάθλοι- Για μια κοινωνιολογία δικαίου*, σελ. 14

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄.

Αθλητικό δίκαιο

2.1 Ορισμός του αθλητισμού από τη νομική επιστήμη και η σχέση του αθλητισμού με το δίκαιο.

Το αθλητικό δίκαιο είναι ένας κλάδος, ο οποίος αποτελεί πεδίο επιστημονικής αναζήτησης στο χώρο της νομικής αλλά και της αθλητικής επιστήμης, επειδή το ένα σκέλος του είναι ο κόσμος του αθλητισμού, χάριν του οποίου υφίσταται το δεύτερο, η αναγκαιότητα των νομικών ρυθμίσεων. ⁽¹²⁾

Ο αθλητισμός δεν είναι επιχείρηση, είναι δικαίωμα στην ανάπτυξη της προσωπικότητας, είναι αναψυχή, είναι πολιτισμός και συμβάλλει στην ανάπτυξη των κοινωνικών, αλλά και των φιλικών σχέσεων, είναι μια επιδίωξη στα πλαίσια των ανθρωπίνων αξιών και δικαιωμάτων. ⁽¹³⁾ Τίθενται επομένως κανόνες δικαίου που ρυθμίζουν την όλη αθλητική δραστηριότητα και εξασφαλίζουν τη θεσμική αυτονομία της ιδιωτικής αθλητικής δράσης στα πλαίσια του αθλητικού θεσμού, αλλά και κανόνες δικαίου για την αθλητική δράση και τα αθλητικά γεγονότα που προβάλλουν το δημόσιο σκοπό του αθλητισμού και προστατεύουν τον αθλητικό θεσμό. Τέτοιοι είναι οι κανόνες δικαίου για τα αθλητικά ήθη, την ηθική με βάση την οποία ο αθλητισμός αποκτά το ιδιαίτερο προφίλ ως στοιχείο του πολιτισμού διεθνώς στον ερασιτεχνικό, αλλά και στον επαγγελματικό χώρο. Υπ' αυτή την έννοια όσοι

εμπλέκονται στον αθλητισμό, κατά το αθλητικό δίκαιο περιβάλλονται είτε με την αθλητική είτε με τη φίλαθλη ιδιότητα, ως δυνατότητα συμμετοχής σ' αυτόν. Τα αρνητικά φαινόμενα όπως doping, βία, δωροδοκία, επειδή καταστρέφουν το κοινωνικό και πολιτιστικό προφίλ του αθλητισμού, ρυθμίζονται κατά ειδικό τρόπο από το νόμο.

Το αθλητικό δίκαιο είναι το δίκαιο, το οποίο διαμορφώνεται από τη ρύθμιση των θεμάτων του αθλητικού γίνεσθαι και την αντιμετώπιση των προβλημάτων που αναφύονται στην αθλητική ζωή χωρίς να αποκλείεται και η κατ' απορρόφηση εφαρμογή των κανόνων του κοινού δικαίου. ⁽¹⁴⁾ Ένα παράδειγμα κατά την άποψη αυτή είναι οι αρχές του ελεύθερου ανταγωνισμού και οι ιδιαιτερότητες που υφίστανται στον αθλητισμό.

Ειδικοί κανόνες στο αθλητικό γίνεσθαι είναι οι κανόνες που ρυθμίζουν τις μετεγγραφές και τα της υγείας των αθλητών, το ειδικό καθεστώς δομής και λειτουργίας και διοίκησης των αθλητικών σωματείων και συναφή θέματα. Οι ειδικοί κανόνες πλαισιώνονται από την απαραίτητη για τον αθλητή αυτονομία, η οποία στον αθλητισμό είναι θεμιτή στο βαθμό που δεν βλάπτεται το γενικό συμφέρον.

⁽¹²⁾ Όπως διατυπώθηκε στο πλαίσιο του πρώτου συνεδρίου αθλητικού δικαίου στην Αθήνα (1992).

⁽¹³⁾ Στα πορίσματα του 4^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Αθλητικού Δικαίου κατεγράφη ότι, « Ο αθλητισμός διέπεται από το δημόσιο σκοπό τον οποίο εξυπηρετεί, από τα αθλητικά και τα αγωνιστικά ήθη, από τις ανθρώπινες αξίες τις οποίες ενσωματώνει και από την αρχή της προβολής της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και έχει κατοχυρωθεί ως θεσμός. Η ελεύθερη συμμετοχή στον αθλητισμό αποτελεί άσκηση ατομικού δικαιώματος της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας»

⁽¹⁴⁾ Ορισμός που διατυπώθηκε από τον G. Auneau.

Κατ' ακολουθία των παραπάνω, το Αθλητικό Δίκαιο είναι ειδικό δίκαιο επηρεασμένο άμεσα στη διαμόρφωσή του από το προς ρύθμιση αντικείμενο, που είναι ο αθλητισμός και τα κάθε είδους γεγονότα που γίνονται χάριν αυτού, υπό την ειδική νόμιμη παρέμβαση καθορισμού της φύσεως και του ανταγωνισμού στον αθλητισμό. Μόνο το κρατικό δίκαιο έχει το στοιχείο της καθολικότητας, μόνο αυτό μπορεί να ισχύει και να δεσμεύει όλους, καθότι υφίσταται ευρύτατη και συχνή ανάγκη παρέμβασης του κρατικού νομοθέτη.

2.2 Πηγές του αθλητικού δικαίου

Το αθλητικό δίκαιο είναι σχετικά νέο γνωστικό αντικείμενο διεθνώς και αφορά τον αθλητισμό και τις σωματικές δραστηριότητες, με τεράστια κοινωνική, πολιτιστική και παιδευτική σημασία. Όπως για όλη τη σφαίρα του δικαίου έτσι και για το αθλητικό δίκαιο υφίστανται πηγές δικαίου.

Στην ελληνική έννομη τάξη η ιεραρχία των κανόνων δικαίου διαμορφώνεται με τον παρακάτω τρόπο. Πρώτα απ' όλα στην κορυφή της ιεραρχικής «πυραμίδας» των πηγών του αθλητικού δικαίου βρίσκονται οι κανόνες του Ευρωπαϊκού Δικαίου, με βάση την συνθήκη της Ρώμης και των μέχρι σήμερα τροποποιήσεών της, που έχουν άμεσο εφαρμογή σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 3 του Συντάγματος. Εν συνεχεία ακολουθούν ιεραρχικά το Σύνταγμα με την τυπική έννοια και συμπληρωματικά έθιμα, οι γενικά αποδεκτοί κανόνες διεθνούς δικαίου, οι κανόνες που κατά το Σύνταγμα έχουν αυξημένη τυπική ισχύ, οι κανόνες κανονιστικών πράξεων ή διοικητικών πράξεων που εκδόθηκαν με αποκλειστική αρμοδιότητα που δίνει κατ' ευθείαν το Σύνταγμα, οι κανόνες των νομοθετικών πράξεων-νόμος, το σύνολο των κανόνων δικαίου, οι κανόνες οργανωτικών διαταγμάτων, οι κανόνες κανονιστικών διαταγμάτων με νομοθετική εξουσιοδότηση και τέλος οι κανόνες πράξεων που εκδόθηκαν από όργανα διοικητικά με αντίστοιχη αρμοδιότητα κατά νομοθετική εξουσιοδότηση όπως είναι οι Υπουργικές αποφάσεις και οι πράξεις των Νομαρχών.

Το Σύνταγμα, ως κορυφαίος εθνικός κανόνας δικαίου που αναφέρεται σε θέματα της φυσικής αγωγής και του αθλητισμού, αποτελεί τη μείζονα πηγή αθλητικού δικαίου. Πιο συγκεκριμένα το άρθρο 16 παρ. 2 προσδιορίζει τη φυσική αγωγή των Ελλήνων στο πλαίσιο της παιδείας και η παρ. 9 του ίδιου άρθρου προβλέπει τα του αθλητισμού. ⁽¹⁵⁾

2.3 Αθλητικό δίκαιο και ηθική.

Σε πρώτη φάση, είναι απαραίτητος ο προσδιορισμός της αθλητικής ηθικής ως μιας έννοιας που αποτελεί κατανόηση του καλού σε σχήμα θεωρίας. Μέσω αυτής της θεωρητικής της διάστασης διαφέρει η ηθική από το *de facto* πραγματοποιήσιμο ήθος. Η ηθική δεν έχει μόνο επίγνωση του καλού, του σωστού, αλλά σε περιπτώσεις που αυτό δεν λαμβάνεται υπόψη κατά την ανέλιξη μιας κοινωνικής συμπεριφοράς, αποκτάει συμβουλευτικό χαρακτήρα. Η διπλή της διάσταση, ήτοι ο θεωρητικός της προσανατολισμός, η θεωρητική προσέγγιση και κατανόηση του καλού καθώς επίσης και η πραγματοποίηση του μέσω της συμπεριφοράς, δείχνει

⁽¹⁵⁾ Δ. Π. Παναγιωτόπουλος(2001), *Αθλητικό δίκαιο*, σελ.151-152, εκδόσεις Α. Σάκκουλα

ότι το κοινό ζητούμενο όλων των ηθικών θεωριών δεν είναι μόνο η θεωρητικοποίηση του καλού παρά και η συμβουλευτική δυνατότητα που επιδεικνύουν για την πρακτική εφαρμογή του. (16)

Μεταφέροντας αυτές τις αντιλήψεις στην αθλητική ηθική, εμφανίζεται αυτή σαν μια περιοχή της αθλητικής επιστήμης που αντικείμενό της έχει το αθλητικό ήθος ή τα αθλητικά ήθη. Η αθλητική ηθική λοιπόν γίνεται αντιληπτή σαν θεωρία της αθλητικοηθικής πράξης.

Ωστόσο η ηθική του αθλητισμού έχει κατά κύριο λόγο, έναν αυστηρά παραδοσιακό χαρακτήρα και προσανατολισμό, με αποτέλεσμα να μην είναι σε θέση να ανιχνεύσει, ιδιαίτερα δε να επιβάλλει κυρώσεις σε μια αποκλίνουσα αθλητική συμπεριφορά, σε αντίθεση με τον καταναγκαστικό χαρακτήρα του δικαίου. Τα συστατικά στοιχεία, ιδιαίτερα του σύγχρονου αγωνιστικού αθλητισμού όπως επαγγελματικοποίηση, εμπορευματοποίηση της αθλητικής δραστηριότητας, καλλιέργεια ορθολογικοποίησης, τεχνικοποίηση, μηχανοποίηση και όχι ελεύθερη φαντασία και αυτοσχεδιασμός που χαρακτήριζαν το παιχνίδι, κατέρριψαν και τον μύθο του μη καταναγκαστικού χαρακτήρα της αθλητικής δραστηριότητας. Εάν οφείλεται να καλυφθεί το ηθικό κενό που υπάρχει αναμφισβήτητα σήμερα στον αθλητισμό και μπορούμε να το διαπιστώσουμε στη σύγχρονη αθλητική πραγματικότητα (π.χ. στον παιδικό πρωταθλητισμό), αυτό είναι δυνατόν μόνο μέσω μιας σαφούς υπαγωγής συγκεκριμένων μορφών έκφρασης της αθλητικής δραστηριότητας σε θεμελιώδεις αρχές του δικαίου. Ενός δικαίου που θα λαμβάνει υπόψη τις οντολογικές ιδιαιτερότητες και την ιδιαίτερη λογική της αθλητικής δράσης και θα έχει σαν σημείο προσέγγισης την ιδιαιτερότητα του καταναγκαστικού της χαρακτήρα. Το ηθικό κενό σήμερα στον αθλητισμό δεν μπορεί επομένως να καλυφθεί με την είσοδο ενός κοινού δικαίου.

Βασικός στόχος είναι ένα νομοθέτημα ενιαίο που θα ρυθμίζει τις σχέσεις στην περιοχή του αθλητισμού και θα μπορεί να χαρακτηρίσει μια συμπεριφορά και να επιβάλλει ταυτόχρονα αυστηρές κυρώσεις σε περιπτώσεις απόκλισης προς όφελος του ίδιου του αθλητισμού. Βασική προϋπόθεση ύπαρξης τόσο ενός αθλητικού δικαίου όσο και μιας αθλητικής ηθικής είναι εν πρώτοις μια ενιαία αθλητική επιστήμη που θα εγγυάται την αναγκαιότητα αυτών και τον σχετικά αυτόνομο και αυθύπαρκτο χαρακτήρα τους. Ωστόσο η εξέλιξη μιας σύγχρονης αθλητικής ηθικής, δεν αντιτίθεται ούτε απορρίπτει την αναγκαιότητα ύπαρξης του αθλητικού δικαίου σε μια εποχή ραγδαίας επιστημονικοποίησης του αθλητισμού και απέναντι στην αναγκαιότητα ρύθμισης των πολύπλοκων σήμερα αθλητικών σχέσεων, για να προστατευθεί η ανθρώπινη ύπαρξη και αξιοπρέπεια. Στην περίπτωση αυτή ηθική και δίκαιο του αθλητισμού έχουν μια συμπληρωματική σχέση. Την αδυναμία της ηθικής έρχεται και οφείλεται να την συμπληρώσει το δίκαιο.

Η σχέση λοιπόν ηθικής και δικαίου στον αθλητισμό θα μπορούσε απλά να διατυπωθεί ως ακολούθως: η ηθική περιέχει κανόνες και ρυθμίσεις, των οποίων η παράβαση εγείρει απλά και μόνο κοινωνική αποδοκιμασία, ενώ το δίκαιο υφίσταται από κανόνες των οποίων η παραβίαση οδηγεί στην επιβολή κυρώσεων θεσμικού χαρακτήρα. Γεγονός πάντως σήμερα είναι ότι τόσο η ηθική όσο και το δίκαιο στον αθλητισμό ασκούν μια συμβατική επίδραση στο αθλητικό γίγνεσθαι, με αποτέλεσμα η αθλητική δραστηριότητα σήμερα λόγω αδυναμίας ορθολογικού χαρακτηρισμού της ποιότητας να ανελίσσεται στην σκιά της ανομίας, επιβεβαιώνοντας

(16) Νικ. Πατσανάρας, *Επετηρίδα αθλητικού δικαίου(2001), Κατ' επάγγελμα αθλητική δραστηριότητα*, σελ. 53, εκδόσεις Α. Σάκουλα.

ταυτόχρονα στην άποψη ότι σε ένα ηθικά και νομικά ανοργάνωτο σύστημα, όπως το σημερινό αθλητικό σύστημα, ένα ανήθικα δρων υποκείμενο έχει πάντα το πλεονέκτημα.

2.4 Αποκλίνουσα συμπεριφορά στον αθλητισμό.

2.4.1 Γενική θεώρηση του ζητήματος

Ο αθλητισμός σαν μέρος του κοινωνικού όλου, περιέχει πολλά εν δυνάμει αγαθά τα οποία μέσω εθιμοτυπικής κοινωνικής αναγνώρισης μπορούν να αναχθούν σε αξίες. ⁽¹⁷⁾ Η ηθική ενυπάρχει στο αφ' εαυτόν του αθλητισμού και λόγω της χαλαρής και απλής μέχρι πριν λίγων χρόνων δομής του, αποτελούσε αυτή και τον κύριο ρυθμιστή των αθλητικών σχέσεων. Με την εισβολή όμως και την καλλιέργεια μεθόδων στο αθλητικό σύστημα όπως: οικονομικοποίηση της αθλητικής δραστηριότητας, φαρμακοδιέγερση, τεχνικοποίηση κ.τ.λ., η ηθική αδυνατεί να παίξει πλέον τον ρυθμιστικό της ρόλο γιατί ουσιαστικά τα κριτήρια που χρησιμοποιεί για την αξιολόγηση της αθλητικής δραστηριότητας είναι ανεπίκαιρα, δηλ. δεν ανταποκρίνονται στο πνεύμα της εποχής, δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Έτσι, είναι φυσικό να αυξάνονται τα αρνητικά φαινόμενα στο χώρο του αθλητισμού και οι αποκλίνουσες συμπεριφορές να είναι όλο και πιο συχνές.

Στην κοινωνική περιοχή του αθλητισμού χαρακτηρίζεται σαν αποκλίνουσα το είδος εκείνο της συμπεριφοράς που διίστανται και έρχεται σε αντίθεση με τους ισχύοντες κανόνες λειτουργίας και τις ισχύουσες αξίες που ρυθμίζουν την ανέλιξη και γενικά την πραγματοποίηση της αθλητικής δραστηριότητας. Οι εν ισχύ κανόνες και αξίες του αθλητικού συστήματος εκλαμβάνονται λοιπόν σαν κριτήρια χαρακτηρισμού μιας συμπεριφοράς αφ' ενός και σαν ρυθμιστές των κοινωνικών σχέσεων εντός του συστήματος αφ' ετέρου.

Ταυτόχρονα δε σαν κριτήρια χαρακτηρισμού συμπεριφοράς, σηματοδοτούν την δημιουργία προσδοκιών, τόσο σε μεμονωμένα άτομα όσα και σε κοινωνικές ομάδες εντός και εκτός του αθλητικού συστήματος, καθώς επίσης και σε περιβάλλοντα συστήματα, που όταν δεν εκπληρώνονται εκλαμβάνονται σαν αιτίες πρόκλησης διαπροσωπικών ή συλλογικών αντιδράσεων, πολλές φορές δε διαμάχης και αντιπαράθεσης, με αποτέλεσμα να οδηγούνται τα άτομα ή ομάδες απόμων που επιδεικνύουν αποκλίνουσα συμπεριφορά στην κοινωνική απομόνωση ή να επιβάλλονται απέναντι τους κυρώσεις ή η εφαρμογή ειδικής μεταχείρισης. Αυτό σημαίνει ότι αποκλίνουσα συμπεριφορά είναι το αποτέλεσμα μιας αυτοκλιμακούμενης μεθόδου μεταξύ της εν λόγω συμπεριφοράς αφενός και της κοινωνικής αντίδρασης απέναντι στην απόκλιση αφετέρου.

2.4.2 Φαρμακοδιέγερση.

Ένα σημαντικότερο φαινόμενο αποκλίνουσας συμπεριφοράς που μαστίζει την κοινωνία του αθλητισμού είναι η φαρμακοδιέγερση, η επονομαζόμενη και ως doping . Λόγω της μεγάλης σημασίας αλλά και επικαιρότητας του θέματος θεωρήθηκε σκόπιμο να γίνει ειδική μεία για το φαινόμενο στην παρούσα υποενότητα.

(17) Νικ. Πατσανάρας, *Επετηρίδα αθλητικού δικαίου (2001), Κατ' επάγγελμα αθλητική δραστηριότητα* ,σελ. 51, εκδόσεις Α. Σάκκουλα

Η φαρμακοδιέγερση συνιστά ανεπίτρεπτο περιορισμό του συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος της υγείας(άρθρα 5 παρ.5 και 7 παρ. 2 του Συντάγματος). Το αδίκημα της χρήσης αναβολικών ουσιών από αθλητές προβλέπεται από το Ν. 2725/1999 όπως τροποποιήθηκε με το Ν 3057/2002. Συγκεκριμένα δίνεται ορισμός του ντόπινγκ και των απαγορευμένων ουσιών, παρατίθενται οι απαγορευμένες ουσίες, προβλέπεται διαδικασία ελέγχου για την ανίχνευση των απαγορευμένων ουσιών (anti-doping control) και, τέλος ορίζεται αντικειμενική υπόσταση των εγκλημάτων και προβλέπονται πειθαρχικές κυρώσεις. Καθιερώνεται η νόθος αντικειμενική ευθύνη των αθλητών, στον οργανισμό των οποίων ανιχνεύονται απαγορευμένες ουσίες, ενώ ως ποινές προβλέπονται οι εξής:

α)έγγραφη επίπληξη, β)προσωρινή απαγόρευση συμμετοχής σε αθλητικές συναντήσεις γ)ισόβια απαγόρευση συμμετοχής σε αθλητικές συναντήσεις δ) στέρηση κάθε είδους παροχών και ευεργετημάτων της Πολιτείας, ε) επιστροφή κάθε είδους χρηματικής παροχής δοθείσης από την ημέρα τέλεσης της παράβασης, στ) πρόστιμο μέχρι 100000 Ευρώ για

επαγγελματίες αθλητές και ζ) έκπτωση ή αποκλεισμός από τη διοίκηση οποιουδήποτε αθλητικού φορέα.

Παρόμοιες ποινές προβλέπονται και για τους προπονητές και τους ιατρούς των αθλητών⁽¹⁸⁾, ενώ βαρύτερες είναι οι ποινές σε περίπτωση υποτροπής. Τέλος, να σημειωθεί ότι η καταδίκη σε αδίκημα σχετιζόμενο με το ντόπινγκ επιφέρει και την απώλεια της Φιλάθλου ιδιότητας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Γ´

Αθλητική δράση κατά το Σύνταγμα.

3.1 Η θεσμική εγγύηση του αθλητισμού

Οι διατάξεις του Συντάγματος στο άρθρο 16 παρ. 9 αποτελούν τη θεσμική εγγύηση του δικαιώματος για ελεύθερη ανάπτυξη της αθλητικής δραστηριότητας και υποδεικνύουν στο νομοθέτη να προβεί σε ρυθμίσεις τέτοιες ώστε να οικοδομήσει οργανωμένη αθλητική και αγωνιστική δραστηριότητα. Οι ρυθμίσεις αυτές διαμορφώνουν το πεδίο άσκησης συνταγματικού δικαιώματος στην ατομική και συλλογική ελεύθερη αθλητική δράση, υπό την κρατική εποπτεία και προστασία. Υπό την έννοια αυτή, ο αθλητισμός κατοχυρώνεται και τυπικά ως θεσμός στο ισχύον Σύνταγμα. Κατ' ακολουθία, η φυσική αγωγή αποτελεί έναν από τους σκοπούς της παιδείας, δια της οποίας αναπτύσσεται η ηθική και πνευματική καλλιέργεια των πολιτών, η σωματική διάπλαση και η περιφρούρηση της υγείας του λαού.

Είναι χαρακτηριστικό ότι η αναγωγή του αθλητισμού σε συνταγματικά προστατευόμενο θεσμό δεν αποτελεί ελληνική πρωτοτυπία, αλλά παρατηρείται και σε άλλα σύγχρονα Συντάγματα.

⁽¹⁸⁾ Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το πρόσφατο σκάνδαλο Κεντέρη- Θάνου παραμονές των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας το 2004 στο οποίο ενεπλάκη ενεργά και ο προπονητής των αθλητών Χρήστος Τζέκος, ο οποίος χορηγούσε τις απαγορευμένες ουσίες στους αθλητές του.

3.2 Η κατά το Σύνταγμα διάκριση αθλητισμού και φυσικής αγωγής.

Το Σύνταγμα διχοτομεί την δια του σώματος δραστηριότητα σε δύο μέρη: α) την αθλητική δραστηριότητα ως παιδεία δια του σώματος, που είναι δυνατόν να παρέχεται κατ' ευθείαν από το κράτος με ειδική σχέση(σχέση καθαρά δημοσίου δικαίου που σχετίζεται στο διοικητικό δίκαιο), και β) τη σωματική δραστηριότητα ως αθλητισμός, υπόθεση του καθενός

στην κοινωνική συμβίωση, υπό τους όρους της προστασίας και ανώτατης εποπτείας του κράτους στην αθλητική δράση.

Από την αρχή της ύπαρξης του νεοελληνικού κράτους υφίσταται μέριμνα του Έλληνα νομοθέτη αρχικά για την γυμναστική στην εκπαίδευση, ως σωματική αγωγή αργότερα, και από το 1975 και εντεύθεν φυσική αγωγή. Ο όρος φυσική αγωγή καθιερώνεται πλέον ως εκείνη η έννοια που αντανακλά τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες ως παιδεία δια της γυμναστικής στα δημόσια και ιδιωτικά σχολεία της χώρας, η οποία συμβάλλει στην ανάπτυξη της εθνικής-ελληνικής συνείδησης.

Η φυσική αγωγή κατά το χάρτη της UNESCO ⁽¹⁹⁾, αποτελεί βασικό μοχλό για την τέλεια ανάπτυξη της προσωπικότητας κάθε ανθρώπινης ύπαρξης, ενώ η ελεύθερη χρήση χαρακτηρίζεται ως ένα θεμελιώδες δικαίωμα παιδείας και καλλιέργειας του πολίτη. Η έλλειψη αυτών των προϋποθέσεων, αναιρεί την ισχύ των διεθνών, αλλά και εθνικών κανόνων που ρυθμίζουν την άσκηση του δικαιώματος συμμετοχής στη φυσική αγωγή, αφού η έλλειψη τους, αφαιρεί κάθε δυνατότητα υλοποίησης του περιεχομένου της φυσικής αγωγής.

Τυπικά στο ισχύον Σύνταγμα στο άρθρο 16 παρ.2 του Συντάγματος, η μέχρι χθες γυμναστική-σωματική αγωγή ως εκπαιδευτική διαδικασία στη μέση εκπαίδευση αποκτά νέο όρο, αυτόν «φυσική αγωγή» κι αποτελεί έναν από τους σκοπούς της παιδείας ως βασικής αποστολής του κράτους. Το Σύνταγμα θεωρεί τη σωματική και την αγωνιστική δραστηριότητα των μαθητών, τη φυσική αγωγή ως παιδεία, ενταγμένη στο όλο πλαίσιο της εκπαίδευσης.

Στις διατάξεις του Συντάγματος διατυπώνεται, ότι ιδιαίτερος σκοπός και στόχος είναι η σωματική, ηθική και πνευματική καλλιέργεια των νέων δια της φυσικής αγωγής, ως κύριας συνιστώσας σωματικής διάπλασης και περιφρούρησης της υγείας της νεολαίας, την οποία ο συνταγματικός νομοθέτης την διακρίνει έναντι του αθλητισμού (άρθρο 16 παρ.9). Η παιδεία αυτή, η δια του σώματος, εντάσσεται στην αποστολή του κράτους, ως παροχή της φυσικής αγωγής στο σχολείο, της ποικίλης σωματικής καλλιέργειας και ανάπτυξης των νέων. Τις ποιότητες αυτές προβάλλουν ο αδαμάντινος ψυχικός χαρακτήρας, το πρόσωπο με κύρος και με χαλυβδωμένη θέληση και η δυνατότητα ανάπτυξης πρωτοβουλίας. Όλα αυτά δηλαδή συμβάλλουν στην μεταβολή του προσώπου με προσωπικότητα, ώστε να είναι δημιουργική και κοινωνικά ωφέλιμη.

Το Σύνταγμα, δια της φυσικής αγωγής, θέτει άμεσα παιδαγωγικούς στόχους, όπως αυτόν της ανάπτυξης της προσωπικότητας των μαθητών και την αντιδιαστέλλει, από κάθε

άλλου είδους σωματική καλλιέργεια. Για το λόγο αυτό δεν είναι δυνατόν να χρησιμοποιείται ο όρος φυσική αγωγή για κάθε δραστηριότητα παρά μόνο

(19) . Σε διεθνές επίπεδο, το δικαίωμα για φυσική Αγωγή ρυθμίζεται από τις διατάξεις του Χάρτη της UNESCO, ο οποίος για τις χώρες μέλη του Ο.Η.Ε είναι δεσμευτικός. Το δικαίωμα αυτό το προστατεύουν και οι διεθνείς συμβάσεις και πράξεις, όπως η Ευρωπαϊκή Διακήρυξη του Αθλητισμού για Όλους και ο Ευρωπαϊκός Αθλητικός Χάρτης (οι άνθρωποι με ειδικές ανάγκες- ανάπηροι)

για αυτήν της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Οι παιδαγωγικοί αυτοί στόχοι εντάσσονται στο γενικότερο σκοπό της παιδείας που κατά το Σύνταγμα είναι η διάπλαση των νέων « ως ελεύθερων και υπεύθυνων πολιτών». Οι πολίτες αυτοί είναι οι προσωπικότητες, τα πολιτικά και κοινωνικά όντα, τα οποία δημιουργούν και λειτουργούν εντός δημοκρατικών θεσμών, αποκαλύπτοντας και την ουσία της Δημοκρατίας, το έργο για τον Δήμο και το κοινό συμφέρον. Μέσα από την εκπαιδευτική διαδικασία της φυσικής αγωγής είναι εύλογο ότι αναζητάει κανείς τους κανόνες που ρυθμίζουν τις σχέσεις των προσώπων τα οποία παίρνουν μέρος στην εμπέδωση των όρων της ελευθερίας, του σεβασμού των άλλων και της προσωπικής αξιοπρέπειάς τους και των όρων της υπευθυνότητας. Με την εκπαιδευτική διαδικασία της φυσικής αγωγής εδραιώνεται η ελευθερία βάσει της οποίας οφείλει να δρά και να διαμορφώνει την πρακτική του το πρόσωπο μέσα στο σύνολο, έτσι ώστε να γίνει πολίτης ελεύθερος και υπεύθυνος, με ιδιαίτερη συμβολή στα κοινά πράγματα και στη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Το Σύνταγμα διακρίνει τον αθλητισμό έναντι της Φυσικής αγωγής τον οποίο θέλει ως αθλητική δραστηριότητα. Τον αθλητισμό ως αθλητική δραστηριότητα συνιστά η ύπαρξη των αθλητικών σωματείων και η άμεση αναφορά σ' αυτά, «ως νόμος ορίζει» (άρθρο 16 παρ.9).Μέριμνα για τον αθλητισμό σε επίπεδο Συντάγματος, εκδηλώνεται για πρώτη φορά το 1975 και τίθεται υπό θεσμική εγγύηση.

3.3 Η ερμηνεία του άρθρου 16 παρ. 9 του Συντάγματος περί αθλητισμού και αθλητικής δράσης.

3.3.1 Εισαγωγή

Ο αθλητισμός ως κοινωνική δραστηριότητα, αποτελεί ένα τομέα κοινωνικής δράσης έντονου κρατικού ενδιαφέροντος ένεκα του οποίου επιβάλλεται η θεσμική προστασία, ⁽²⁰⁾ οικονομική στήριξη και ο κρατικός έλεγχος των αθλητών, των αθλητικών φορέων και γενικά όσων μετέχουν στην οργάνωση, διοίκηση και άσκηση της αθλητικής δραστηριότητας.

Το κράτος υποχρεούται να προστατεύσει τον αθλητισμό ως θεσμό και είναι αυτονόητο ότι τούτο μπορεί να επιτευχθεί με νομοθετικές ρυθμίσεις, οι οποίες είτε ρυθμίζουν ειδικά τις σχέσεις που αναπτύσσονται στον αθλητισμό, είτε επιβάλλουν την υποχρέωση του κράτους για άλλου είδους θεσμική προστασία των φορέων και υποκειμένων του.

Ο αθλητισμός αποτελεί κοινωνικό δικαίωμα ⁽²¹⁾ που έχει ως υποκείμενο όχι μόνο τον αθλητή ως φυσικό πρόσωπο, αλλά και τα νομικά ή φυσικά πρόσωπα που μετέχουν καθ' οιονδήποτε τρόπο στην αθλητική δραστηριότητα. Επομένως η νομοθετική προστασία του αθλητισμού ως αποτέλεσμα ικανοποίησης του κοινωνικού δικαίωματος που καθιερώνει το άρθρο 16 παρ. 9 του Συντάγματος, αποτελεί συγχρόνως και όρο για την αναγνώριση της αθλητικής δραστηριότητας ως άσκηση ενός ατομικού δικαίωματος προστατευομένου επίσης από το άρθρο 16 παρ.9.

⁽²⁰⁾ Με τον όρο προστασία νοείται η κάθε είδους κρατική ενέργεια που εξυπηρετεί τον τομέα του αθλητισμού και λειτουργεί προς όφελός του με την εφαρμογή λ.χ. προγραμμάτων ανάπτυξης του αθλητισμού, νομοθετικών ρυθμίσεων κ. α

⁽²¹⁾ Κοινωνικό δικαίωμα είναι το δικαίωμα του πολίτη ενός κράτους να απαιτεί διοικητική, οικονομική και νομοθετική παρέμβαση εκ μέρους του κράτους για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στην αθλητική δραστηριότητα.

3.3.2 Προστασία και εποπτεία του αθλητισμού κατά το άρθρο 16 παρ.9

Η συνταγματική διάταξη για τον αθλητισμό έχει ως ακολούθως: « ο αθλητισμός τελεί υπό την προστασία και την ανώτατη εποπτεία του κράτους. Το κράτος επιχορηγεί και ελέγχει τις πάσης φύσεως ενώσεις των αθλητικών σωματείων, ως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει επίσης την σύμφωνον προς τον προορισμόν των επιχορηγουμένων ενώσεων διάθεσιν των επιχορηγουμένων εκάστοτε ενισχύσεων». Κατά συνέπεια υπό τις προϋποθέσεις των ειδικών διατάξεων του νόμου και μόνο, το κράτος επιχορηγεί, τα αθλητικά σωματεία και τις ενώσεις τους, αλλά παράλληλα ασκεί και έλεγχο προ τούτο.

Σε πρώτη φάση, η εκ του συντάγματος προστασία στον αθλητισμό παρέχεται δια των πάσης φύσεως αθλητικών ενώσεων, οι οποίες επιχορηγούνται οικονομικά και υφίστανται τον κατά νόμο έλεγχο, αν η οικονομική επιχορήγηση αυτή δηλαδή διατέθηκε για το σκοπό για τον οποίο υφίσταται η αθλητική ένωση. Στην πράξη η προστασία του αθλητισμού, εκδηλώνεται με την οικονομική ενίσχυση του αθλητικού σωματείου και υφίσταται μόνο στο βαθμό που τούτο εξυπηρετεί το σκοπό του αθλητισμού, ο οποίος συμπίπτει και με τον καταστατικό σκοπό του σωματείου. ⁽²²⁾ Αθλητικό σωματείο που, με τη δραστηριότητά του, εκφεύγει του σκοπού δια του οποίου συνεστήθη, αποκλείεται και της οικονομικής ενισχύσεως, το οποίο σημαίνει ότι για το συνταγματικό νομοθέτη έχει τεθεί εκτός ορίων

αθλητικής δραστηριότητας. Οι συνταγματικές διατάξεις για τον αθλητισμό, εξαιτίας της αναπτυσσόμενης αθλητικής δραστηριότητας, ως κοινωνικού δικαιώματος, «νομοθετικό ή κοινωνικό κεκτημένο», ορίζουν την έννοια της προστασίας. Η ανωτέρω συνταγματική επιταγή εισάγει το θεμελιώδες δικαίωμα που όπως προαναφέρθηκε μπορεί να χαρακτηρίζεται ως «κοινωνικό δικαίωμα». Την αξίωση δηλαδή για παροχές προς τα σωματεία ως υλοποίηση του όρου « κρατική προστασία», για την ανάπτυξη της αθλητικής δραστηριότητας.

Η εξασφάλιση των οικονομικών παροχών, των οικονομικών ενισχύσεων και των άλλων θετικών ενεργειών της διοίκησης, μας οδηγούν στην άποψη ότι διαμορφώνεται ένα αρκετά μεγάλο πλαίσιο συνταγματικής προστασίας του αθλητισμού. Η προστασία αυτή συμπληρώνεται με τις διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 1 που αφορούν την ελεύθερη ανάπτυξη της αθλητικής δραστηριότητας, η οποία οφείλει να είναι σύμφωνη με τα χρηστά και τα αθλητικά ήθη, να μην προσβάλλει το δικαίωμα των άλλων και να μην παραβιάζει το Σύνταγμα. Όταν η αθλητική δραστηριότητα αναπτύσσεται εις βάρος και εναντίον των ανωτέρω ρυθμίσεων, χάριν της προστασίας του αθλητισμού και του θεσμού αυτού, τίθενται περιορισμοί. Τους περιορισμούς αυτούς ο νομοθέτης οφείλει να θεσμοθετεί εντός του πλαισίου της συνταγματικής νομιμότητας.

Σε δεύτερη φάση, το κράτος διασφαλίζει τη λειτουργία του αθλητικού γίγνεσθαι στο πλαίσιο των νομικών και οικονομικών δυνατοτήτων με υλική ή άλλη βοήθεια για να εκπληρωθεί ο σκοπός του αθλητισμού. Η διακριτική εποπτεία, ασκείται δια του ελέγχου τον οποίο θέλει ο συνταγματικός νομοθέτης, προς εξασφάλιση του

(22) *Ο συνταγματικός νομοθέτης πάντως δεν φαίνεται να είχε υπ' όψη του, κατά το χρόνο σύνταξης της διατάξεως αυτής, τη διάκριση μεταξύ του ερασιτεχνικού και επαγγελματικού αθλητισμού, ώστε στην έννοια αθλητισμός να συμπεριλαμβάνει και τη δεύτερη περίπτωση.*

σκοπού τον οποίο εξυπηρετεί ο αθλητισμός, που είναι δημόσιος υπέρ του κοινού οφέλους, του οφέλους δηλαδή της ελληνικής κοινωνίας. Η εποπτεία αυτή εξασφαλίζει τη νομιμότητα των αθλητικών δραστηριοτήτων, δια του ελέγχου, εάν τελούν σε συμφωνία και αρμονία με τις διατάξεις του Συντάγματος. Η άσκηση της εποπτείας αυτής στην αθλητική δράση πραγματώνεται δια της ελεγκτικής διαδικασίας και των οργάνων προς τούτο. Ο έλεγχος, τον οποίο οφείλει να ασκεί το κράτος στην αθλητική δραστηριότητα συμπληρώνει την άσκηση της κατά το Σύνταγμα οφειλόμενης εποπτείας, επειδή ακριβώς εντέλλεται να επιχορηγεί και ενισχύει αθλητικά σωματεία και τις πάσης φύσης ενώσεις του Αθλητισμού. Την κατά τα

παραπάνω εποπτεία στον αθλητισμό ασκεί ο αρμόδιος επί του Αθλητισμού Υπουργός ή Υφυπουργός και ο Γενικός Γραμματέας Αθλητισμού.

3.4 Η κατά το Σύνταγμα συμμετοχή στην αθλητική δράση.

Η ελεύθερη συμμετοχή στο αθλητισμό για την επίτευξη της πλήρους ανάπτυξης της προσωπικότητας για τη δημιουργία φυσικών, πνευματικών και ηθικών δυνάμεων και τη βελτίωση των ευκαιριών, σύμφωνα με την παράδοση της χώρας στον αθλητισμό, οφείλουν να τελούν υπό την εγγύηση του εκπαιδευτικού συστήματος, αλλά και των άλλων όψεων της κοινωνικής ζωής, επειδή ακριβώς το αθλητικό τοπίο εμφανίζει ουσιώδεις συνθήκες για την επιτυχή άσκηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Υποκείμενο επομένως του σχετικού δικαιώματος είναι ο καθένας συλλογικά, τα διάφορα αθλητικά νομικά πρόσωπα, σωματεία εταιρείες και ενώσεις με σκοπούς αθλητικούς. Έτσι ο αθλητής, ο προπονητής, ο διαιτητής αθλητικών αγώνων, το στέλεχος της αθλητικής διοίκησης, ο κοινός θεατής και κάθε νομικό πρόσωπο με σκοπούς αθλητικούς, είναι φορείς δικαιωμάτων και υποχρεώσεων στον κύκλο της αθλητικής δραστηριότητας.

Στο πλαίσιο των Συνταγματικών διατάξεων για τον αθλητισμό, ο αθλητικός νόμος ρυθμίζει ζητήματα οργάνωσης του αθλητικού γίγνεσθαι ως «ερασιτεχνικός και επαγγελματικός αθλητισμός» ένα μεγάλο πλέγμα σχέσεων στον αθλητισμό, είτε με απ' ευθείας διατάξεις του, είτε με νομοθετικές εξουσιοδοτήσεις στα όργανα διοίκησης και στα εξουσιοδοτημένα απ' αυτήν όργανα ή κατά νόμο ιδιωτικού δικαίου προκειμένου αυτά να εκδώσουν νομικές κανονιστικές πράξεις.

Η εξασφάλιση του δικαιώματος συμμετοχής στην αθλητική δράση, σχετίζεται άμεσα με την προστασία του αθλητισμού ως θεσμού, ο οποίος στο πλαίσιο και του διεθνούς οργανωμένου αθλητισμού, διέπεται και από κανόνες που αφορούν την ηθική, τα αθλητικά ήθη που προσδίδουν την ιδιαίτερη φυσιογνωμία στο αθλητικό γίγνεσθαι και στο φαινόμενο αθλητισμός, η οποία αποδίδει πολιτισμικό χαρακτήρα στον αθλητισμό, αλλά και τον ανάγει σε θέμα κοινωνικής παιδείας. Ο αθλητισμός αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα για όλους, κατοχυρωμένο στο Σύνταγμα και ιδιαίτερα στις διατάξεις περί ανάπτυξης της προσωπικότητας. Η ανάπτυξη της προσωπικότητας επιτυγχάνεται δια της συμμετοχής στην αθλητική δράση, η οποία καθίσταται ένα ατομικό δικαίωμα. Η συμμετοχή στην αθλητική δράση εξυπηρετεί το σκοπό της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας, ενώ με τη συμμετοχή σ' αυτή επιτυγχάνεται η ειδική συμβολή στην πολιτιστική και κοινωνική ζωή μιας χώρας.

3.5 Περιορισμοί των ατομικών δικαιωμάτων

3.5.1 Εισαγωγή

Για να μην προσβάλλονται δικαιώματα άλλων και να μην παραβιάζεται το Σύνταγμα ή τα χρηστά, τα αθλητικά και τα αγωνιστικά ήθη είναι αναγκαίο στο πλαίσιο άσκησης του δικαιώματος και συμμετοχής στην αθλητική δραστηριότητα να τίθενται στον τομέα αυτό περιορισμοί. Οι περιορισμοί αυτοί είναι επιτρεπτοί μόνο στο βαθμό που το Σύνταγμα και ο νόμος το επιτρέπουν, για λόγους προστασίας του αθλητισμού, αλλά και για λόγους δημοσίου συμφέροντος. Ο σκοπός αυτών των περιορισμών είναι η διασφάλιση της ελεύθερης συμμετοχής στην αθλητική δραστηριότητα, η προστασία του αθλητικού θεσμού και του γενικού συμφέροντος. Τέτοιοι περιορισμοί που επιβάλλονται είναι στην προσωπική ελευθερία γενικά, στην ελευθερία της γνώμης, του συνέρχεσθαι, της οικονομικής ελευθερίας και της ανάπτυξης της προσωπικότητας.

3.5.2 Αρχή της προσωπικής ελευθερίας

Λόγω της ανάγκης εξασφάλισης των αθλητικών ηθών και γενικότερα της ιδέας του αθλητισμού εκδίδονται ειδικοί κανονισμοί οι οποίοι προβλέπουν τον περιορισμό στην προσωπική ελευθερία. Μα μορφή στέρησης προσωπικής ελευθερίας στον αθλητισμό, είναι η πρόβλεψη στέρησης της φιλάθλου ιδιότητας και ο χαρακτηρισμός του προσώπου φυσικού ή νομικού για τον αγωνιστικό χώρο και το χώρο του αθλητισμού, ως μη φιλάθλου, με τις κατά τον ειδικό νόμο συνέπειες. Στις περιπτώσεις αυτές, δεν πρόκειται απλά για περιορισμό της ελευθερίας χάριν των σκοπών που εξυπηρετεί ο αθλητισμός, αλλά για κατάργησή της.

Η αγωνιστική εκδήλωση του ατόμου είναι συνυφασμένη με την προσωπική ελευθερία για το λόγο αυτό τέτοιες ρυθμίσεις είναι στα όρια της συνταγματικής νομιμότητας.

3.5.3 Αρχή της ελευθερίας της γνώμης

Για την εξασφάλιση της ελευθερίας της γνώμης, το Σύνταγμα ορίζει ότι, ο καθένας μπορεί να εκφράζει και να διαδίδει προφορικά, εγγράφως, και δια του τύπου, τις σκέψεις του, αρκεί προς τούτο να τηρεί τους νόμους του κράτους. Η αναγκαιότητα της περιστολής του δικαιώματος της ελευθερίας της γνώμης στην αθλητική δράση χάριν της ομαλότητας και της ηρεμίας στους αθλητικούς αγώνες και την αποτροπή εκτρόπων και βιαίων επεισοδίων δεν μπορεί να οδηγηθεί στην απαγόρευση, το οποίο ουσιαστικά σημαίνει κατάργηση του δικαιώματος στην ελευθερία της γνώμης.

Στο προϊσχύσαν δίκαιο ο Έλληνας νομοθέτης απαγόρευε στους προπονητές, διαιτητές και τους κριτές αγώνων, κάθε κρίση, που εκδηλωνόταν δια του τύπου και των λοιπών μέσων ενημέρωσης και αφορούσε στη διαιτησία, και τούτο για να διασφαλίσει την ηρεμία στους αγώνες. Με τη ρύθμιση αυτή βέβαια δεν περιορίζε απλά την ελευθερία της γνώμης, αλλά επέβαλλε την απαγόρευση, η οποία κατά την νομολογία υπερέβαινε την αρχή της αναλογικότητας και είχε κριθεί ως υπέρμετρη και αντισυνταγματική.

3.5.4 Αρχή της ελευθερίας του συνέρχεσθαι.

Η βία στα γήπεδα και γενικότερα στους αθλητικούς χώρους είναι ένα δυσάρεστο φαινόμενο που δυστυχώς μέρα με τη μέρα γίνεται όλο και πιο έντονο. Ειδικά στη χώρα μας είναι πολύ συχνά τέτοια περιστατικά που έχουν ως αποτέλεσμα την πρόκληση σημαντικών φθορών στον αθλητικό μηχανισμό και παράλληλα την αμαύρωση του οργανωτικού και αναπτυξιακού προφίλ της χώρας στην υπόλοιπη αθλητική Ευρώπη.

Για να αντιμετωπισθούν οι ταραχοποιοί θεατές Αθλητικών Αγώνων και οι λεγόμενοι χούλιγκαν, τίθεται περιορισμός στο δικαίωμα του συνέρχεσθαι στον αθλητισμό. Τέτοιο περιορισμό επιβάλλουν οι διατάξεις του νόμου για τα εγκλήματα στους αθλητικούς χώρους και η κεκρωμένη με νόμο διεθνής σύμβαση για τη βία στον αθλητισμό. Ο περιορισμός αυτός όμως δεν μπορεί να φθάνει σε σημείο κατάργησης της ελευθερίας του συνέρχεσθαι.

3.5.5 Αρχή της ελεύθερης επιλογής αθλητικού σωματείου.

Κάθε αθλητής δικαιούται να επιλέξει ελεύθερα το σωματείο της προτίμησής του για να αναπτύξει την αθλητική δράση του, να ενισχύσει την αθλητική του παιδεία και να συνεχίσει την συστηματική σωματική του καλλιέργεια. Οι όροι και οι προϋποθέσεις εγγραφών και μετεγγραφών των αθλητών, όπως η διαδικασία και τα όργανα καθορίζονται με ειδικούς κανονισμούς τους οποίους επικυρώνει η γενική συνέλευση της οικείας ομοσπονδίας του κάθε αθλήματος και ασκεί έλεγχο νομιμότητας ή διοίκηση.

Το δικαίωμα της μετεγγραφής εξασφαλίζει βασικές και στοιχειώδεις ελευθερίες του αθλητή ως ανθρώπου με την βασική προϋπόθεση να μην ασκείται ως κατάχρηση δικαιώματος. Ενώ απ' την πλευρά του, και το σωματείο δικαιούται να αναπτύξει μέσω των αθλητών του την προσωπικότητά του. Για το λόγο αυτό άλλωστε και εν όψει των αθλητικών διοργανώσεων το σωματείο απασχολεί προπονητές έναντι αμοιβής και φροντίζει για την εξασφάλιση αθλητικών χώρων και λειτουργικών εγκαταστάσεων.

Ωστόσο, συμβαίνει σε αρκετές περιπτώσεις να δημιουργείται σύγκρουση μεταξύ σωματείου και αθλητή είτε λόγω κατάχρησης δικαιώματος εκ μέρους του σωματείου είτε λόγω παράνομης συμπεριφοράς του αθλητή.

Για την ικανοποίηση των δικαιωμάτων αυτών και προς αποφυγή συγκρούσεων, τίθενται περιορισμοί οι οποίοι όμως δεν μπορεί να φθάνουν το όριο της καταργήσεως του δικαιώματος του ενός υπέρ του άλλου. Κατά τη νομολογία οι περιορισμοί που αφορούν τη συμμετοχή στην άθληση και αφορούν κυρίως μετεγγραφές αθλητών θα πρέπει να κρίνονται ως αναγκαίοι και δεν μπορεί να είναι υπέρμετροι, ενώ η ύπαρξη σπουδαίου λόγου αίρει την αναγκαιότητά τους. Σε αντίθετη περίπτωση κρίνονται ως αντισυνταγματικοί. Ως αντισυνταγματική κρίνεται και η περίπτωση κανονιστικής απόφασης περιορισμού του δικαιώματος συμμετοχής σε αθλητικούς αγώνες, κατά την οποία δεν συντρέχει λόγος δημοσίου ή κοινωνικού συμφέροντος που θα δικαιολογούσε αποκλεισμό αθλητή από αυτούς.

3.5.6 Αρχή της οικονομικής ελευθερίας.

Ο επαγγελματισμός, τη σημερινή εποχή, έχει εισχωρήσει στο χώρο του αθλητισμού με αποτέλεσμα ένα μεγάλο μέρος της αθλητικής δραστηριότητας να έχει εξελιχθεί σε σημαντική οικονομική δραστηριότητα. Από την πλευρά του ο νομοθέτης έχει χρέος να προβεί σε ρυθμίσεις που να εξασφαλίζει το δικαίωμα της ελευθερίας στην οικονομική δραστηριότητα, στην αθλητική δράση για να προστατέψει τον αθλητικό θεσμό, αλλά και για την προστασία της εθνικής οικονομίας. Οι περιορισμοί, κατά τη νομολογία, επιβάλλονται στη συμβατική ελευθερία χάριν της ελεύθερης δραστηριότητας άλλων ατόμων ή ομάδων του γενικού συμφέροντος. Ανάλογοι περιορισμοί έχουν θεσπιστεί για τα ανώτατα όρια αποδοχών στους αμειβομένους και επαγγελματίες αθλητές και ποδοσφαιριστές, για να αποτρέπονται οι υπέρογκες αμοιβές.

3.5.7 Αρχή της ελευθερίας της εργασίας.

Η ελευθερία στην εργασία και την άσκηση του επαγγέλματος συνδέεται άμεσα με την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας και προϋποθέτει ⁽²³⁾ α) Την κατοχύρωση της ελευθερίας των συμβάσεων στην αθλητική δραστηριότητα στην οποία εμπεριέχεται η ελεύθερη επιλογή του αντισυμβαλλόμενου αθλητή ή τρίτου στον αθλητισμό, β) την δυνατότητα σύναψης ή μη της σύμβασης και γ) την ελεύθερη διαμόρφωση των όρων της

συμφωνίας περιλαμβανομένων και των ζητημάτων: των μετεγγραφών και της ελεύθερης μετακίνησης αθλητών- προπονητών και των αθλητικών στελεχών.

Οι σχέσεις ανάμεσα στους αθλητές και στα σωματεία είναι σχέσεις που τοποθετούνται στη σφαίρα των ιδιωτικών αθλητικών σχέσεων και αναμφίβολα απαιτείται η κατοχύρωση της επαγγελματικής ελευθερίας τους. Αυτή η επαγγελματική ελευθερία των αθλητών ταυτίζεται κατά ένα μέρος με την ελευθερία της εργασίας, η οποία εγγυάται γενικά σε κάθε άνθρωπο να επιλέγει το είδος, τον τόπο και τη διάρκεια της εργασίας του καθώς και τα μέσα ή τους τρόπους της επαγγελματικής του δράσης. Σημαντικό ρόλο στην πορεία του επαγγελματικού αθλητισμού συνδεόμενου με το δικαίωμα της ελευθερίας της εργασίας διαδραμάτισε η γνωστή υπόθεση Bosman που ανέτρεψε το καθεστώς στον ευρωπαϊκό επαγγελματικό αθλητισμό. ⁽²⁴⁾ Με τα νέα δεδομένα, πλέον, που έχουν δημιουργηθεί στον ευρωπαϊκό χώρο ο επαγγελματικός αθλητισμός δεν είναι οικονομική δραστηριότητα που απολαμβάνει «ασυλία» από το Κοινοτικό Δίκαιο αλλά αρχίζει με συνεχώς επιταχυνόμενους ρυθμούς να ακολουθεί το αμερικανικό μοντέλο εμπορευματοποίησης του αθλητισμού.

⁽²³⁾ Δ. Π. Παναγιωτόπουλος (2001), *Αθλητικό δίκαιο*, σελ. 191, εκδόσεις Α. Σάκκουλας.

⁽²⁴⁾ *Λεπτομέρειες στην υποενότητα 1.3.2.3*, σελ.8

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο αθλητισμός ως ένας ιδιαίτερος κλάδος της αθλητικής επιστήμης αποτελούσε και αποτελεί μια σημαντικότερη έκφανση της ανθρώπινης δραστηριότητας με παιδαγωγικό και κοινωνικό – πολιτισμικό χαρακτήρα. Συστατικά στοιχεία του αθλητισμού είναι η ύπαρξη των αθλητικών σωματείων και η συνακόλουθη παρουσία των αθλητών, επαγγελματιών ή ερασιτεχνών, ως φορέων της αθλητικής δράσης σε συνεργασία με τους προπονητές που επωμίζονται το βάρος την σωματικής και πνευματικής τους διάπλασης. Όλο αυτό το πλέγμα σχέσεων εντός του αθλητισμού υπό το πρίσμα του πολιτισμικού, παιδαγωγικού και ψυχαγωγικού του χαρακτήρα ρυθμίζεται και τίθενται υπό των κανόνων του αθλητικού

δικαίου. Επιπλέον, ο αθλητισμός ως κοινωνική δραστηριότητα αποτελεί ένα τομέα κοινωνικής δράσης έντονου κρατικού ενδιαφέροντος θεσμικά προστατευομένου και κατοχυρωμένου από το ελληνικό Σύνταγμα όπου προβλέπεται οικονομική στήριξη και κρατικός έλεγχος των αθλητών και των αθλητικών φορέων. Παράλληλα στο πλαίσιο της συμμετοχής στην αθλητική δραστηριότητα τίθενται περιορισμοί για τη μη προσβολή των δικαιωμάτων άλλων και την μη παραβίαση του Συντάγματος και των χρηστών, αθλητικών και αγωνιστικών ηθών.

SUMMARY

The athleticism as a special sector of the athletic science comprises a very significant aspect of human activity with pedagogic and social-cultural character. The existence of athletic communities and therefore the presence of professional or amateur as conveyors of athletic activity in co-operation to the trainers who are responsible for the physical and mental moulding, compromise basic elements of the athleticism. All this tissue of relations among the athleticism beneath the eye of the cultural, pedagogic and recreational character, it is regulated of the rules of the athletic right. Moreover, the athleticism as a social activity constitutes a sector of social agency with intent state interest which is institutionally protected by the Greek regiment where economical support and state control of the athletes and the athletic conveyors is provided. At the same time, during the participance in the athletic activity there also exist limitations for the protection of rights which belong to others for the no-infraction of the Greek regiment or the virtuous athletic and fighting morals.

NΟΜΟΘΕΣΙΑ

N. 75/1975

N. 879/1979

N. 1958/1991

N. 2725/1999

N. 3057/2002

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

Ενδεικτικά αναφέρονται μερικά παραδείγματα από την πρόσφατη νομολογία:

Υπόθεση ΔΔΑ 87/10, 15 Ιουλίου 1989

Θέμα : Σύμβαση εργασίας προπονητού – Διάρκεια – Άκυρη καταγγελία – Αρχή της καλής πίστεως.

Περίληψη : Η επιμέλεια, την οποία πρέπει να επιδεικνύει η διοικούσα επιτροπή ενός αθλητικού σωματείου στις συμβατικές της σχέσεις με τον προπονητή αυτού και η αρχή της καλής πίστεως επιβάλλουν την σύναψη συμβατικών δεσμεύσεων διάρκειας δύο ετών. Η ανάγκη σύναψης των συμβάσεων αυτών ενισχύεται ακόμη περισσότερο και από άλλους παράγοντες όπως είναι η σύναψη συμβάσεως μισθώσεως (από τον προπονητή) μέχρι το τέλος της δεύτερης σεζόν. Χωρίς αμφιβολία, η συμπεριφορά του αθλητικού σωματείου εξηγείται από το γεγονός ότι σιγά σιγά συνειδητοποίησε ότι ανέλαβε ένα υπέρογκο οικονομικό κίνδυνο, αλλά αυτό δεν αρκεί για να το απαλλάξει από τις ανειλημμένες υποχρεώσεις του.

ΑΣΕΑΔ 183/1990

Θέμα : Εγγραφή ποδοσφαιριστή σε δύο σωματεία ταυτοχρόνως.

Νομοθεσία: Π.Δ 551/79 άρθρο 19, Ν. 75/75 άρθρα 39 παρ. 1 και 40 παρ.1 Γεν. Κανον. ΕΠΟ άρθρο 47

Περίληψη: Ποδοσφαιριστής παραπέμπεται στον αθλητικό δικαστή διότι υπέγραψε δύο (2) αιτήσεις για έκδοση δελτίου επαγγελματία ποδοσφαιριστή υπέρ δύο διαφορετικών ΠΑΕ. Το γεγονός ότι ένας ποδοσφαιριστής μίας ΠΑΕ διώκεται πειθαρχικά δεν μπορεί να θεμελιώσει άμεσο έννομο συμφέρον υπέρ μιας άλλης ΠΑΕ να ζητήσει την τιμωρία του από μόνο το λόγο ότι ενδέχεται ο ποδοσφαιριστής αυτός, αν δεν τιμωρηθεί να χρησιμοποιηθεί σε αγώνα εναντίον της ποδοσφαιρικής της ομάδας.

Διατακτικό: Απόρριψη προσφυγής.

ΑΣΕΑΔ (Τμ. γ') 157/91

Θέμα : Μεταγραφή ομογενούς αθλητή πετοσφαίρισης – αποκλεισμού.

Νομοθεσία : Ν. 75/75 άρθρο 20, παρ. 3 ΑΚ 39 παρ. 1,2 Υ.Α. 21451/25-6-1991 (ΦΕΚ 475/1-7-1991) άρθρο 5 παρ. 1,2 και Διεθνή. Κανονισμών Πετοσφαίρισης άρθρα 9 παρ. 4 και 3

Νομολογία : ΣτΕ 1992 1984, 400, 691, 2488, 2491 / 86 και 1413-1417 / 87

Περίληψη : Αντισυνταγματικότητα και υπέρβαση νομοθετικής εξουσιοδοτήσεως ως προς την εξουσία απειλής και επιβολής ποινής, απόρριψη της αίτησης μετεγγραφής δεν αποτελεί διοικητική ποινή – αποδέσμευση των αθλητών που δεν είναι στον πίνακα των ενεργεία αθλητών μέσω των καταστάσεων ανανεωμένων δελτίων επέρχεται ανεξάρτητα από την αληθή βούληση των οργάνων των σωματείων. Επί αποδεσμεύσεως από σωματείο υποδοχής προ της παρελεύσεως του συμφωνηθέντος ο αλλοδαπός αθλητής επανέρχεται αυτοδικαίως στη δικαιοδοσία της εθνικής ομοσπονδίας του.

ΑΣΕΑΔ 50/1992

Θέμα: Μετεγγραφή ανήλικου αθλητή

Νομοθεσία: Σ. άρθρο 5, 16 παρ. 9 Ν.75/75 άρθρο 49,1070/80, αρθρ....Π.Δ 923 άρθρο 3 Υ.Α 1451/25-6-91 (φεκ β-475).

Περίληψη: Κλήτευση διαδίκων, άσκηση δικαιώματος της παράστασης, ανάπτυξη ισχυρισμών ενώπιον των επιτροπών. Δικαίωμα ελευθέρας αναπτύξεως της προσωπικότητας, τιθέμενοι περιορισμοί θα μπορούσαν να αποτελέσουν ανασταλτικό παράγοντα στην άθληση ενός ανήλικου αθλητή. Σχ. Υ.Α είναι αντισυνταγματική στο μέτρο που εξαρτά τη μετεγγραφή του από την απόλυτη βούληση των οργάνων του σωματείου. Υποχρέωση του αθλητή να αιτιολογεί πλήρως την αίτηση μετεγγραφής του. Στην άρνηση συγκατάθεσης προς μετεγγραφή το βάρος επίλυσης του σπουδαίου λόγου φέρει το σωματείο. Κακόπιστη συμπεριφορά του σωματείου και έλλειψη σεβασμού της προσωπικότητας της αθλήτριας.

Διατακτικό: Ακυρώνει την απόφαση της επιτροπής μετεγγραφών που επικυρώθηκε με απόφαση του Δ. Σ της ομοσπονδίας και δέχεται την αίτηση μετεγγραφής της αθλήτριας.

Υπόθεση ΔΔΑ 91/45, 31 Μαρτίου 1992

Θέμα: Σύμβαση χορηγίας- Ορισμός- Διάρκεια- έλλειψη νομίμων λόγων καταγγελία από τον χορηγό- Συντρέχον ππαίσμα του αθλητή- Ελευθερία του αθλητή να ασχολείται συμπληρωματικά με άλλο άθλημα.

« Από το σύνολο των στοιχείων προκύπτει ότι τα μέρη συνδέονται με μία ιδιόμορφη(sui generis) σύμβαση , η οποία έχει ομοιότητες με την σύμβαση παροχής αδειάς, την

σύμβαση εντολής, την σύμβαση μεσιτείας και αποτελεί στο σύνολό της μια σύμβαση που απαντάται συχνά στην αθλητική πρακτική και ονομάζεται συνήθως « σύμβαση προμήθειας «.....» μία σύμβαση προμήθειας, όπως εκείνη που έχει συναφθεί, προϋποθέτει πράγματι την πάροδο κάποιου χρονικού διαστήματος μεταξύ της σύναψης και της ολοκλήρωσης της συμβάσεως».... « Κατά συνέπεια, η παραχώρηση εκ μέρους του αθλητή του ονόματος και της φήμης του στο χορηγό για διαφημιστικούς λόγους ενέχει στοιχεία της σύμβασης παροχής αδείας».. «Ο χαρακτηρισμός, ο οποίος δίδεται στην σύμβαση, είναι σύμφωνος με την τρέχουσα νομική θεωρία, που υιοθετεί την άποψη ότι οι παντός είδους συμβάσεις χορηγίας, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται οι συμβάσεις προμήθειας, αποτελούν ιδιόμορφες (sui genesis) συμβάσεις, οι οποίες εμπεριέχουν στοιχεία περισσότερων συμβάσεων κατονομαζομένων και μη(...)......» Επί του θέματος αυτού, το Δικαστήριο έκρινε ότι ο αθλητής διέπραξε συμβατική παράλειψη, διότι αμέλησε να πληροφορήσει τον S. για το γεγονός ότι επρόκειτο να ασχοληθεί με ένα άλλο άθλημα και ότι θα έπρεπε, κατά συνέπεια, να μειώσει ελαφρά την δραστηριότητά του στον τομέα του βασικού του αθλήματος....». « Με την επιφύλαξη της υποχρέωσης ειδοποίησης του χορηγού, το Δικαστήριο επιθυμεί να επισημάνει ότι ο ενάγων, ένας αθλητής που ακολουθεί την ως άνω αθλητική πρακτική ήταν ελεύθερος να ασχοληθεί συμπληρωματικά με ένα άλλο άθλημα όπου ο χορηγός δεν είχε πράγματι κανένα λόγο να εμποδίσει αυτή την ελευθερία του αθλητή να ασχοληθεί συμπληρωματικά με ένα άλλο άθλημα η άσκηση του οποίου δεν προκαλούσε οποιαδήποτε ζημία σε αυτόν.».

Υπόθεση ΔΔΑ 92/71, 20 Οκτωβρίου 1992

Θέμα : Χορήγηση αναβολικών ουσιών σε άλογο – Προμελετημένη απόπειρα του ιππέα με σκοπό να μεταβάλει τις επιδόσεις του αλόγου – Ιατρική θεραπεία με απαγορευμένες ουσίες που χορηγούνται στο άλογο – Υποχρέωση επιμέλειας του ιππέως.

Υπόθεση ΔΔΑ 92/80, 25 Μαρτίου 1993.

Θέμα: Διπλή ιθαγένεια ενός αθλητή της καλαθοσφαίρισης- Εν αθλητική ιθαγένεια- Εφαρμοστέο δίκαιο: μη εφαρμογή των δικαίων Ελβετίας, Γερμανίας και του Ευρωπαϊκού κοινοτικού δικαίου- Εφαρμογή του Ομοσπονδιακού δικαίου- Προθεσμία αναμονής σε περίπτωση μη αυθαίρετης μεταβολής της αθλητικής ιθαγένειας.

Ο παίκτης της καλαθοσφαίρισης Β έχει εκ γεννήσεως την αμερικανική και την βελγική ιθαγένεια. Έπαιξε ως αλλοδαπός, με αμερικανική ιθαγένεια καλαθοσφαίρισης, σε μία ελβετική ομάδα για τη σεζόν 1990-1991 και σε μία γαλλική ομάδα για την επόμενη

σaiζόν. Στη συνέχεια προσελήφθη από μία βελγική ομάδα για το χρονικό διάστημα από 20 Αυγούστου 1992 έως 31 Ιουλίου 1995. Στις 20 Αυγούστου 1992 η Διεθνής Ομοσπονδία Καλαθοσφαίρισης (FIBA) γνωστοποίησε στην Βασιλική Ομοσπονδία Καλαθοσφαίρισης του Βελγίου ότι, σύμφωνα με τον Κανονισμό της ο οποίος διέπει την εθνική κατάσταση των παικτών είχε την αμερικανική ιθαγένεια καλαθοσφαίρισης για τους Ευρωπαϊκούς αγώνες των Ομάδων και ότι μπορούσε να ζητήσει την μεταβολή της ιθαγένειάς του την καλαθοσφαίριση, αλλά η προθεσμία αναμονής τριών ετών έπρεπε να παρέλθει πριν του δοθεί η δυνατότητα να παίξει με την βελγική ιθαγένεια καλαθοσφαίρισης.

Ο Β και η FIBA παρέπεμψαν την υπόθεση στο ΔΔΑ. Ο καλαθοσφαιριστής ζήτησε από το διαιτητικό δικαστήριο να αποφανθεί ότι, εφόσον έχει την βελγική ιθαγένεια εκ γεννήσεως δικαιούται να συμμετάσχει με την ομάδα του στις αθλητικές αναμετρήσεις, οι οποίες διεξάγονται στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού κυπέλλου και στα πλαίσια του εθνικού πρωταθλήματος του Βελγίου, ως επαγγελματίας παίκτης με βελγική ιθαγένεια. Επεσήμανε ιδιαίτερα το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- **Δημητρόπουλος Α. , Παραδόσεις Συνταγματικού δικαίου, Τόμος Α , 2001**
- **Κουσουλής Σ. – Μαλάτος Α. , Αθλητική νομοθεσία , εκδόσεις Σάκκουλα 2003**
- **Μαλάτος Α. , Αθλητισμός και έννομη τάξη στην Ευρώπη, εκδόσεις Επιθεώρησης Αθλητικού Δικαίου**
- **Παναγιωτόπουλος Δ.Π. , Αθλητική δικαιοδοσία, εκδόσεις Σάκκουλα**

- Παναγιωτόπουλος Δ.Π. , Αθλητική έννομη τάξη – Ελληνικό κέντρο έρευνας αθλητικού δικαίου, εκδόσεις Σάκκουλα
- Παναγιωτόπουλος Δ.Π. , Αθλητικό δίκαιο, εκδόσεις Σάκκουλα 2001
- Πατσαντάρας Ν. , Κατ' επάγγελμα αθλητική δραστηριότητα – επετηρίδα αθλητικού δικαίου, εκδόσεις Σάκκουλα
- Σταμίρης Γ. , Αθλητές και φίλαθλοι – Για μια κοινωνιολογία δικαίου